

En konsekvensanalys av Föreningen Högaberget

“Det sörmländska landskapet är ett av de skönaste vi äga i vårt land. Det är milt och ljust, småbrutet och skogklätt, rikt på sjöar och vattendrag. Det är hembygdens landskap.”

— Carl Fries

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Ett förlorat landskap	s 2
En förstörd natur	s 7
Hot mot fåglar, fladdermöss och vilt	s 16
Störande ljus och ljud	s 21
Sjunkande fastighetsvärden	s 28
En etablering strider mot kommunens egna planer	s 34
Folkets röst	s 40
Källförteckning	s 46

Föreningen Högaberget är en ideell, partipolitiskt obunden förening som verkar för att stoppa etableringen av vindkraft inom det område mellan Båven, Bjuren och Uren som definieras som Högaberget strax söder om Flens tätort i hjärtat av Sörmland. Vi vill understryka att vi inte är emot vindkraft generellt, vi är emot placeringen av just denna vindkraftanläggning eftersom vi anser att den kommer att påverka hela Flens kommun, i synnerhet Flens tätort, negativt.

För mer information se www.hogabergetflen.se samt facebook “Stoppa placeringen av vindkraftsanläggningen på Högaberget” och “Föreningen Högaberget i Flen”

ETT FÖRLORAT LANDSKAP

Sammanfattning:

Landskapet, den vackra naturen, anser vi är Flens kommuns viktigaste attraktionskraft. De många sjöarna, såväl små skogssjöar som större vattendrag, sätter en stark prägel på landskapet. Runt sjöar och större gods och gårdar finns stora ekhagar som betats av lantbrukets djur under århundraden. Landskapet är böljande, mjukt kuperat och omväxlande, och här finns både skogs- och jordbrukslandskap.

Den visuella påverkan av vindkraftverk är en viktig orsak till att många människor upplever vindkraft som något negativt. Vindkraftverken upplevs som intrång i landskapet. Ekologiskt högt värderade landskap och landskap med stora sceniska, estetiska och rekreativa värden vill vi människor värna om. En betydligt högre acceptans för vindkraft har konstaterats i redan exploaterade områden såsom industriområden, utpräglade slätt- och jordbrukslandskap och militära miljöer. Och det kanske är där de hör hemma, inte i den vackra samt känsliga skogs- och vattenmiljön på Högaberget.

Med kännedom om denna forskning och den betydelse som landskapet och miljön har för både bofasta, sommarboende och turister i Flens kommun så tror vi att en vindkraftanläggning på Högaberget kommer att drabba Flens varumärke och därmed hela kommunen negativt. De 11 stycken 270 meter höga vindkraftverken på Högaberget, kommer att synas över ett mycket stort område och därmed förändra upplevelsen av landskapet inom överskådlig framtid. Inte nog med den visuella påverkan, de kommer att störa stora delar av Flen genom blinkande hinderbelysning, skuggeffekter och buller på olika ljudnivåer som ännu inte är tillräckligt utforskade.

Det måste också understrykas att i dagsläget finns inga lika höga vindkraftverk i Sverige, de här är de första i sitt slag, inte bara i Sverige utan i Norden. Vindkraftverk med samma storlek finns idag på ett "testcenter" för vindkraft, "offshore", utanför Jyllands kust. Vi har undersökt hur dessa stora vindkraftverk kommer att synas och upplevas i Flen och vi kan konstatera att det råder ingen tvivel om att de kommer att synas tydligt från stora delar av Flens tätort och därmed sätta en stark prägel på både orten och dess omgivning. Det är också värt att notera att en etablering av så stora kraftverk på Högaberget gör Flen till en ren experimentverkstad eftersom det inte någonstans i Europa har byggts så stora vindkraftverk så nära en tätort.

Huruvida man uppskattar vindkraftverk eller ej är förstås en smaksak, men forskningen kring vindkraftverks påverkan på fastighetspriser och SOM-institutets undersökning kring viljan att bo nära vindkraft är ytterligare ett tydligt bevis på att de flesta faktiskt inte vill bo i närheten av en vindkraftsanläggning.

Att en vindkraftsanläggning på Högaberget utgör en risk för att Flen minskar ytterligare i attraktivitet, en risk som inte bara drabbar huvudorten utan även en stor del av kommunen, en risk som säkerligen kommer att leda till såväl minskad inflyttning som ökad avflyttning, det är en risk som Flens förtroendevalda politiker inte bör ta. I synnerhet inte när Flen redan befinner sig i ett utsatt läge med stor social utsatthet och högre utflyttning än inflyttning.

1.1 HUR STORA KOMMER EGENTLIGEN VINDKRAFTVERKEN PÅ HÖGABERGET ATT BLI?

På grund av tekniska, miljömässiga och sociala utmaningar, inklusive buller, visuell påverkan och påverkan på fastighetsvärden, placeras större vindkraftsanläggningar vanligen till havs, offshore eller i glesbygd. Placeringen av 11 stycken 270 meter höga vindkraftverk på Högaberget, c:a 1,5- 2 km från en tätort med 6500 invånare sticker ut. För att bedöma om projektet är unikt vad gäller storlek på vindkraftverk och närhet till tätort har vi gjort en sökning på AI-verktyget Grok DeepSearch .

Resultatet av sökningen är att de högsta vindkraftverken som existerar idag (och som överstiger 270 m) endast finns offshore eller som testanläggningar och avståndet till närmaste tätort är betydligt längre än 1,5-2 km. Utöver dessa planeras större landbaserade anläggningar med vindkraftverk runt 270-300 m i Storbritannien och ca 250-270 m i Tyskland, men ingen av dessa anläggningar har 11 verk på 270 m som ligger 1,5-2 km från en tätort. I Storbritannien är avståndet till närmaste tätort 10-15 km, i Tyskland är avståndet 15-20 km. Vi kan alltså konstatera att den planerade vindparken på Högaberget är exceptionell på grund av kombinationen av höjd på vindkraftverken (270 m), storleken på anläggningen (11 verk) och närheten till en tätort (1,5-2 km). Med tanke på att påverkan på människors hälsa av framförallt ljud och buller från vindkraftverk fortfarande är ett relativt outforskat område blir projektet än mer riskabelt för de boende i Flen.

1.2 VAD ÄR DET EGENTLIGEN VI PRATAR OM – HUR KOMMER DET ATT SE UT?

Högaberget är idag ett ostört och bitvis vildmarksliknande område som endast genomkorsas av ett fåtal mindre skogsvägar. Om området exploateras med 11 stycken 270 meter höga vindkraftverk så kommer dess karaktär att förändras för all överskådlig framtid. Bilden nedan är en bild från "verkligheten" som tydligt visar hur stor påverkan en vindkraftanläggning har på det omgivande landskapet. Breda vägar som leder till vindkraftverken genomkorsar och förstör sönder landskapet.

Bild 1 Blakliden Fäbodberget. 180 m höga vindkraftverk. Bild Vattenfall.

1.3 VISUALISERINGAR – HUR MYCKET OCH VAR KOMMER DE ATT SYNAS?

Hur mycket och varifrån vindkraftverken kommer att synas kommer att variera beroende på landskapets topografi. Det vi vet med säkerhet är att de kommer att synas på långt håll och att de både kommer att synas och märkas i Flens tätort.

Vi har tagit del av de fotomontage som SR Energy tagit fram och ställer oss frågande både till de platser som man valt för fotomontagen. Ett exempel är ett fotomontage från Järnvägsstationen som ligger i en svacka och där vindkraftverken skymts av en kulle. Därifrån blir självklart inte upplevelsen lika stark som exempelvis från ICA:s parkering. Vi noterar även att SR Energys bilder har ett panoramaformat som enligt vår mening minskar den faktiska upplevelsen av verkens synlighet.

I "Tidigt yttrande över samrådsunderlag" från Länsstyrelsen 250325 (sid. 8) efterfrågas fotomontage från flera platser runt om hela området från tätorten i norr och utmed väg 221 i väster, väg 658 i söder och väg 662 i öster. Utöver detta önskar Länsstyrelsen fotomontage från Norrtorps golfbana, från jaktskyttebanan mellan Stensnäs och Lövgården, från vattenytan Båven (riksintresse friluftsliv), Nedingen och från "lämplig badplats" (rekreationsområde). Vi ser fram emot dessa fotomontage som SR Energy ska ta fram och vi avser att analysera dem noga.

Efter att ha tagit del av SR Energys fotomontage har vi tagit fram alternativa fotomontage i samma programvara (WindPro) och med samma typ av vindkraftverk (rotorblad 200 m i diameter) från några punkter som vi anser vara relevanta. Dessa fotomontage är, precis som de kompletterande undersökningar vi har gjort, utförda med siktuppskattningar i UISP design och uppskattning med hjälp av drönare, visar klart och tydligt att en vindkraft på Högaberget kommer att synas vida omkring och tydligt i Flens tätort.

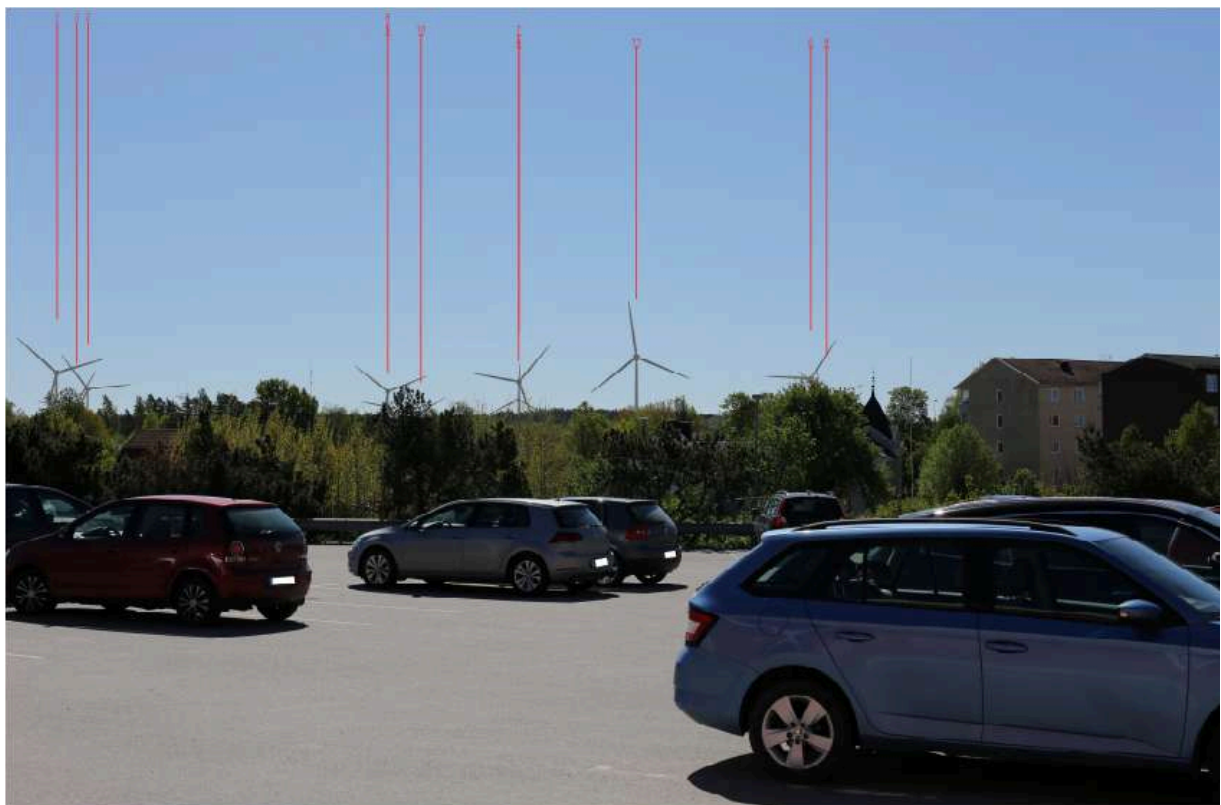
Bild 2. Fotomontage från Bjurtorpsvägen.

Bild 3. Fotomontage från Norrtorps golfbana.

Bild 4. Fotomontage från parkeringen utanför ICA Kvantum Flen

1.4 ALTERNATIVA UNDERSÖKNINGAR

Siktuppskattningarna i UISP Design tar ingen hänsyn till landskapselement som träd varför vi här endast redovisar de siktuppskattningar som vi hitintills har hunnit verifiera med fotomontage. Programmet är ett mycket bra verktyg och visar att vindkraftverken kommer att synas från större delen av tätorten Flen.

Bild 4. Siktuppskattning från Sollidsvägen, Bjuren

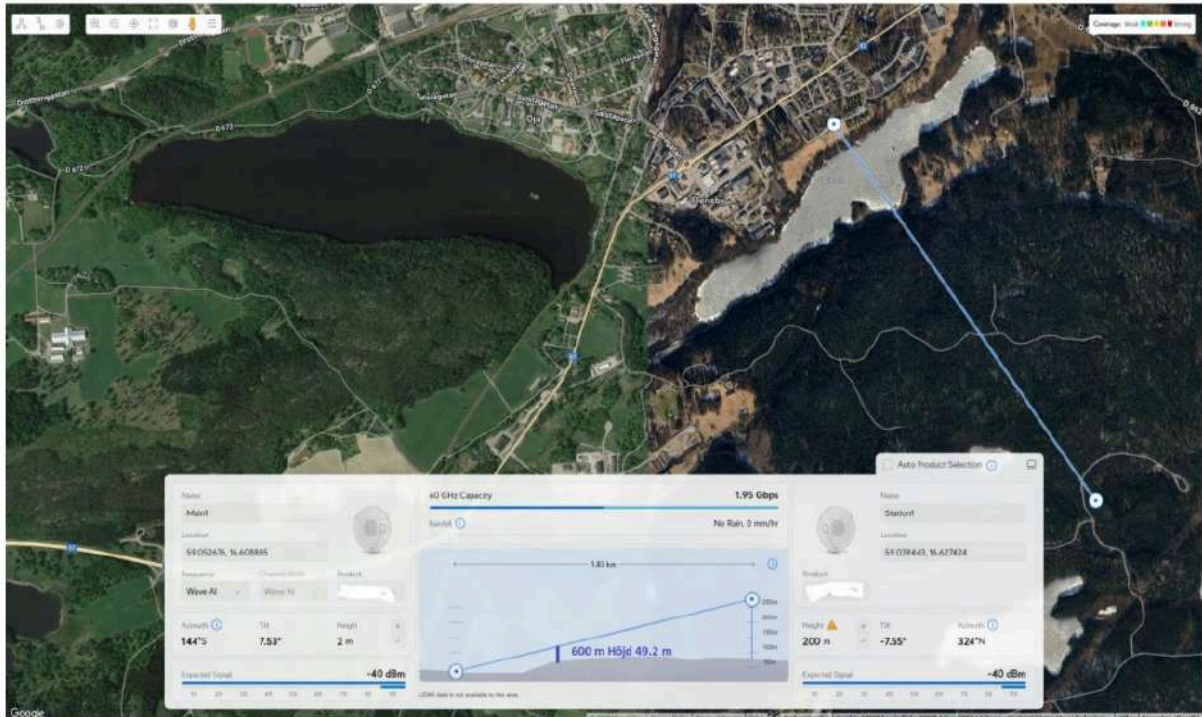
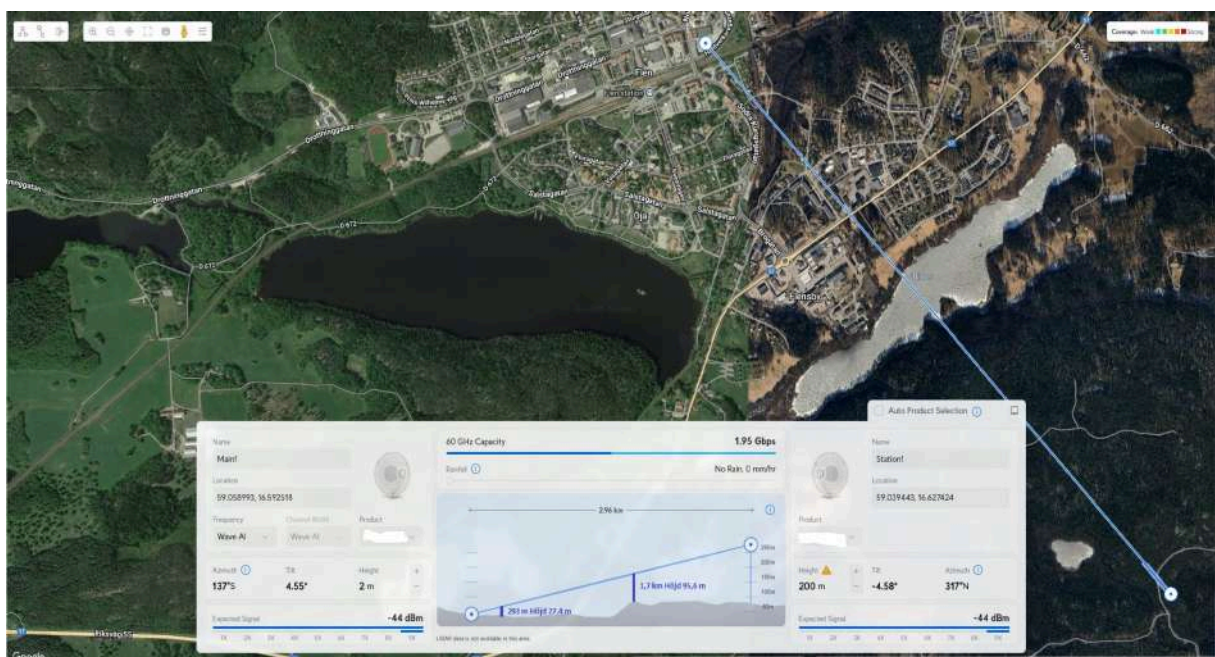

Bild 5. Siktuppskattning från parkeringen utanför ICA Kvantum

Drönarrapport. Här har vi utgått från platsen för det närmaste vindkraftverket och tittat med kamera vad vi faktiskt ser. Laglig maxhöjd för ickekommersiella drönare är 120 meter och därför har vi inte gått högre än så. Drönarrapporten verifierar vår tes att det närmaste vindkraftverket kommer att ses av de flesta i Flen. De flesta på Bjuren kommer att se c:a 150 meter av det närmaste vindkraftverket och de flesta i Flens centrum kommer att se c:a 215 meter av det närmaste vindkraftverket. Skillnaderna mellan Bjuren och Flens centrum beror på skillnaderna i höjd och avstånd mellan dessa två platser. Utöver det närmaste vindkraftverket tillkommer ytterligare vindkraftverk med olika grad av synlighet som vi tidigare påvisat i fotomontagen.

Tabell 1. Resultat av drönarundersökning.

Plats	Synlig höjd stolpe	Synlig höjd av vindkraftverk	Kommentar
Flens centrum	C:a 110 m	C:a 215 m	Många i Flens centrum kommer se 215 m
Bjuren	C:a 45 m	C:a 150 m	De flesta på Bjurtorp kommer att se 150 m

EN FÖRSTÖRD NATUR

Sammanfattning

Det sörmländska hjärtats ostörda och artrika skog- och våtmarkslandskap mellan Båven, Bjuren och Uren hotas nu att förvandlas till ett bullrande och blinkande industrilandskap med insprängda skogsområden. Området runt Högaberget riskerar att exploateras genom anläggning av hårdytor, sprängda berg, dränerade våtområden och tillförsel av tiotusentals ton med stenkross, betong och armeringsjärn. Detta planeras ske utan att en oberoende inventering av kommunen eller länsstyrelsen har skett. Istället läggs ansvaret på ett privat bolag med stora egenintressen. Detta sker följaktligen med stor risk för natur, miljö och vattensystem. Istället föreslår vi att vi borde börja i rätt ände. Flens kommun borde först utse områden som är lämpliga för vindkraft efter att områdena har genomgått noggranna inventeringar och undersökningar. Det här är ett vägsval: skydda det vi har eller söndra något vi inte får tillbaka.

2.1 FRÅN ETT RIKT SKOGLANDSKAP...

Skogen på och omkring det område som definieras som Högaberget är till största del en blandskog med både barr- och lövträd av olika ålder. I området finns även många små sjöar - Långsjön, Visjön, Holmsjön, Kvarnsjön, Djupsjön, Tordyveln och Igelsjön och även andra mindre vattendrag som Noren, vilka mynnar ut i omkringliggande sjöar, bland annat Torpsjön och Uren som i sin tur rinner ut i Båven.

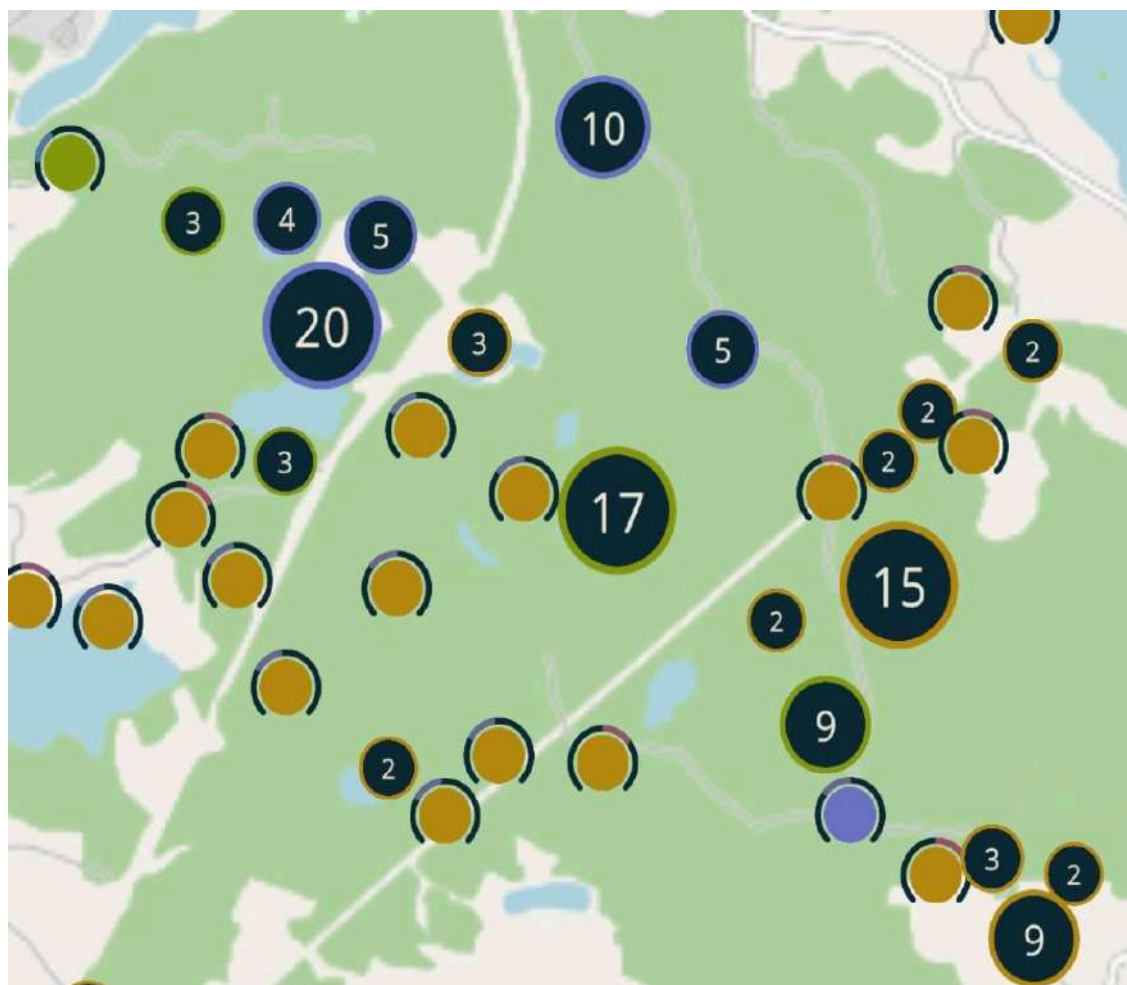
I området finns både sumpskog, myrmark och skyddade våtmarker som är viktiga för den lokala ekologin och den biologiska mångfalden. Det här är miljöer som är mycket känsliga för yttre påverkan och för förändringar i det ekologiska systemet.

Flera arter med särskilt skydd har registrerats i området enligt SLU:s artdatabank, bland annat havsörn, kricka, brunand, tallticka och knärot, där samtliga är fridlysta och/eller rödlistade. Utifrån Skogsstyrelsens naturvårdsarter (dvs ett samlingsbegrepp för signalarter, rödlistade arter och fridlysta arter) finns det mycket rikligt av dessa skyddsvärda arter både inom och nära vindkraftsanläggningar på Högaberget (se bild 1 och tabell 1).

Med tanke på att inga större inventeringar ännu har skett i området så finns det sannolikt ett stort antal arter som ännu inte är registrerade. Speciellt med avseende på det stora antal sumpskogar, vattendrag, myrar, mossar, kärr och sjöar i området som är viktiga livsmiljöer för många arter. Vi vet exempelvis att det finns salamandrar i Djupsjön även om dessa ännu inte finns registrerade i artportalen.se. Olika arter av fladdermöss förekommer i området, vilka kan drabbas av vindkraftverk genom kollision eller barotrauma (skador orsakade av tryckförändringar). Flera arter av amfibier och fladdermöss omfattas av artskyddsförordningen och kräver därför särskild hänsyn. Med avseende på detta bör en noggrann utredning genomföras i syfte att bedöma eventuella effekter på områdets ekosystem och biologiska mångfald innan vidare beslut om etablering av vindkraftverk kan fattas. Utredningen bör vara objektiv, d v s inte vara en partsinlaga från SR Energy.

Bild 1. Hitintills gjorda observationer av Skogsstyrelsens naturvårdsarter inom området

Naturvårdsarter är ett samlingsbegrepp för signalarter, rödlistade arter och fridlysta arter. Bilden är en Screenshot från appen Artkartan som plockar data från Artportalen.se tagen den 29 maj.

Tabell 1. Lista på observerade arter i området Högaberget som på olika sätt är skyddade i olika regelverk och klassificeringar. Källa: Artportalen via appen Artkartan den 1:a juni 2025.

Lista/skydd	Arter
Signalarter ¹	Gullpudra, blåmossa, blåsippa, grönpypola
Fågeldirektivet ²	Fiskmåås, bivråk, havsörn, dubbeltrast, knipa, gräsand, grågås, drillsnäppa, trana, tjäder, kricka, brunand, rördrom, gök, spillkråka, dubbeltrast, röd glada, talltita, tofsvipa, morkulla (<i>inom 1 km från området: Björktrast, kanadagås, sångsvan, trädlärka, blå kärrhök, göktyta</i>)
Habitatdirektivet ³	Svart renlav, fönsterlav, grå renlav, gulvit renlav, vanlig mattlumner, grå renlav, åkergröda, revlumner, tallvitmossa, sumpvitmossa, praktvitmossa, blåmossa, rostvitmossa
Åtgärdsprogram ⁴	Havsörn
Nära hotade ⁵	Havsörn, fiskmåås, drillsnäppa, ärtsångare, talltita, fiskmåås, spillkråka, talltitta, rördrom, fyrflikig jordstjärna, svedjenäva, ärtsångare, gulsparr, (<i>inom 1 km: duvhök, blåkärrhök, björktrast</i>)
Sårbara ⁶	Kricka, knärot
Starkt hotade ⁷	Brunand
Fridlysta arter (förutom fåglar) ⁸	Huggorm, åkergröda, blåsippa, vanlig mattlumner, revlumner, vanlig padda, knärot, kopparödla

1. Signalarter: Naturvärdesindikatorer på objektsnivå, vilka inte är rödlistade men som är praktiskt användbara för att lokalisera och urskilja områden med höga naturvärden. Källa: Skogsvårdsstyrelsen.
2. Fågeldirektivet: Fågeldirektivet, eller direktiv 2009/147/EG (tidigare direktiv 79/409/EEG), är ett europeiskt direktiv som reglerar bevarandet av vilda fåglar inom Europeiska unionen. Direktivet utgör tillsammans med habitatdirektivet kärnan i unionens lagstiftning om naturskydd.
3. Habitatdirektivet: Habitatdirektivet, eller direktiv 92/43/EEG, är ett europeiskt direktiv som reglerar bevarandet av livsmiljöer samt vilda djur och växter inom Europeiska unionen. Direktivet utgör tillsammans med fågeldirektivet kärnan i unionens lagstiftning om naturskydd.^[1]
4. Åtgärdsprogram: Åtgärdsprogram för hotade arter och naturtyper är ett viktigt verktyg för att rädda hotade arter och deras livsmiljöer. Arbetet fokuseras på ett urval arter och naturtyper. Källa: Naturvårdsverket
5. Nära hotade: Rödlistning är en klassificering av arter inom växt- och djurlivet efter en bedömning av deras utdöenderisk. Den svenska rödlistan är en sammanställning över enskilda arters utdöenderisk. Bedömningarna görs utifrån kriterier som utvecklats av den internationella naturvårdsunionen (IUCN).
6. Sårbara: Rödlistningen av den här graden innebär att arten är hotad.
7. Starkt hotade: Rödlistningen av den här graden innebär ytterligare en allvarlighetsgrad av hotet mot arten.
8. Fridlysta arter (förutom fåglar): De regler som anger vilka arter som är fridlysta finns i artskyddsförordningen (2007:845). Källa: Naturvårdsverket.

2.2 ...TILL ETT INDUSTRILANDSKAP

SR Energys egen beskrivning av vad en vindkraftsetablering innebär för området :

”Utöver vindkraftverken omfattar vindparken även de följdverksamheter som verken kräver; el- och optoledningsdragningar inom vindparken (s.k. IKN), väganslutning in till vindpark från allmänt vägnät, vägnät inom vindparken, servicebyggnader, kranplatser, mottagningsstationer, kopplingsstationer / kopplingskiosker, logistikyta och uppställningsytor. Delar av denna övriga infrastruktur kan komma att innebära anläggning av hårdgjorda ytor. Följdverksamhet i form av väg- och kabeldragning kommer även att beröra områden utanför projektområdet.”

Enorma mängder betong kommer att behövas till fundamenten. Exakt mängd är svårt att säga men uppskattningsvis c:a 16 000-32 000 ton betong om man räknar på 1500-3000 ton per verk. Alla dessa tusentals ton betong ska dessutom köras med lastbilar in till och genom området. Det blir en stor belastning på området och på anslutande vägar och bostadsområden även utanför området.

Bild 2. Gravitationsfundament till vindkraftverk under uppbyggnad. Bild från SR Energy.

Notera att det här är ett mycket mindre fundament, fundamenten för de stora vindkraftverken på Högaberget kommer att bli avsevärt mycket större.

Figur 11 Gravitationsfundament i en av SR Energys vindparker. Källa: SR Energy.

Enligt SR Energys samrådsunderlag kommer nybyggnation av vägar att krävas. Normalt krävs en vägbana om ca 6 m (med ytterligare breddning i kurvor). Den totala vägkorridoren bestående av vägbana, slänt och avverkad yta blir normalt 20 m. Dagens små, mjuka och delvis grusade skogsvägar kommer att ersättas av breda vägar som kommer förändra landskapsbilden inom överskådlig framtid. Utöver vägarna kommer stora ytor även behöva markberedas och jämnas ut för att få fungerande logistik- och uppställningsytor. Berg kommer sprängas bort och våta områden kan behöva dräneras.

Bild 3. Vindkraftverk under uppbyggnad. Bild från SR Energy

Även om det är stora ytor som påverkas så är det procentuellt en låg andel av hela området, men vindkraftverken kommer att låta och synas över hela området. Även om en stor del av skogen kommer att vara kvar, så kommer vindkraftverken dominera landskapet. Området kommer att förändras från ett ostört strövområde med rikt djur- och fågelliv till ett fragmenterat industrilandskap.

Alla typer av exploatering påverkar miljön i olika utsträckning, vilket måste vägas mot andra potentiella ekonomiska och samhällsmässiga vinster - men också förluster. Det är därför av yttersta vikt att lämpliga platser väljs med stor omsorg och efter grundlig inventering. Företrädesvis bör utpekande av dessa platser göras av kommunen själv så att grundliga och oberoende undersökningar kan göras innan projektering påbörjas. Inte som i denna situation där ett bolag med mycket stora egenintressen själva via konsulter ska bedöma områdets lämplighet. För bolagets undersökningar finns det bara ett enda önskvärt utfall - att påvisa det lämpliga i en vindkraftsetablering på platsen. Vad kommer hända med alla signalarter, rödlistade arter och fridlysta arter efter en så pass omfattande exploatering? Att säga ja till vindkraft på Högaberget är att börja i fel ände. Flens kommun ska först utse lämpliga platser för vindkraft. Därefter kan vindkraftsprojektering påbörjas. I fallet Högaberget sker det i omvänd ordning med risk för både natur, miljö och människors intressen.

2.3 FÖRLORADE REKREATIONSOMRÅDEN

Området Högaberget används i rekreationssyfte främst för vandring och skogspromenader, men även för bär- och svampplockning samt för ridning och jakt. Runt området finns även en golfbana, en aktiv brukshundklubb, två koloniföreningar, en biodlarförening med mera. Alla dessa former av rekreation riskerar att påverkas negativt av en vindkraftsetablering på Högaberget. Intrång i skogs-

landskapet kommer att påverka naturupplevelsen genom att skog avverkas för vindkraftverken och anläggning av tillhörande infrastruktur. Flens tätort ligger centralt i såväl kommunen som i länet och den kringgärdas av vägar, tågräls och vattendrag. Det finns få större strövområden kring tätorten och därför är Högaberget en extra viktig tillgång. Tätortsnära natur har stor betydelse för hälsa och välbefinnande samt utgör en stor del av kommunens attraktionskraft.

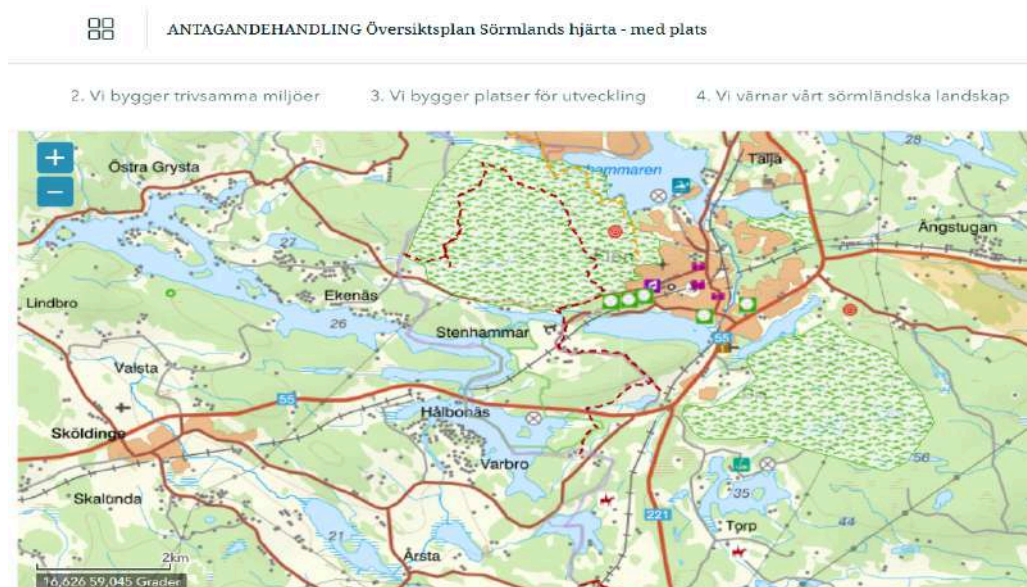
Delar av utredningsområdet vid Högaberget är utpekade som närrekreationsområde och inom gröna och blå samband i översiktsplanen. Området är därmed viktigt för kommunens gröna strukturer och som rekreationsresurs. Lägg därtill att Naturvårdsverket har 35 dBA som riktvärde för rekreationsområden. Det går alltså inte att behålla rekreationsområdet och samtidigt bygga vindkraft på Högaberget. Vidare utredning av platsen måste ta hänsyn till rekreationsvärden på platsen och på allmänhetens möjlighet att nyttja området som närrekreationsområde.

Bild 4. Bild från en befintlig park i regi av SR Energy visar tydligt påverkan på landskapet.

Foto: SR Energy

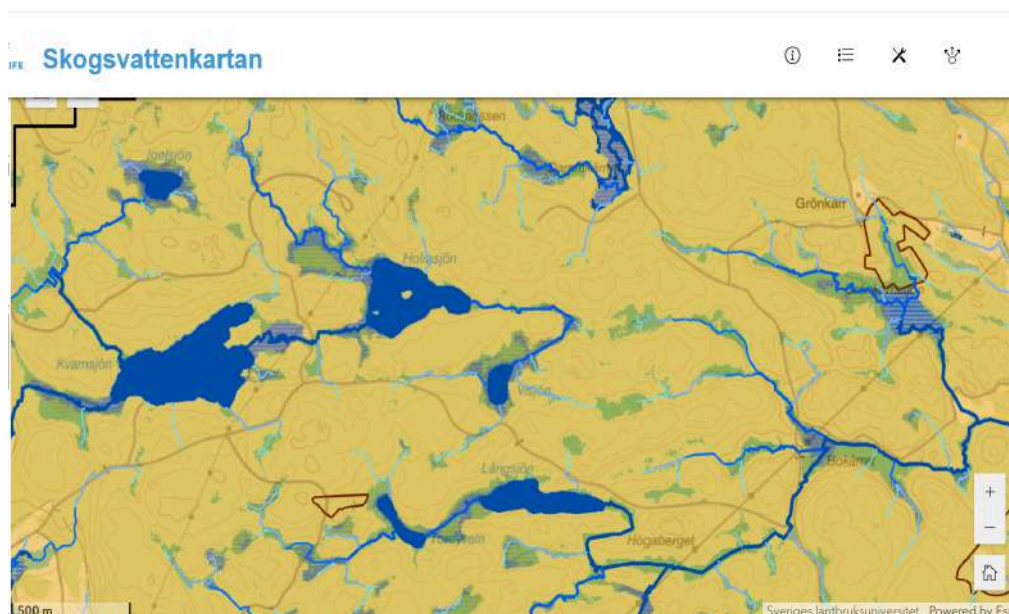
Bild 5. I den digitala versionen av ÖP är c:a halva området utpekade som rekreationsområde.

2.4 RISK FÖR VATTENSYSTEM

Ur ett miljöskyddsperspektiv måste det säkerställas att vindkraftverken inte medför skadliga effekter på miljön. Vi ser en risk för spridning av bl a smörj- och hydraulolja och den negativa påverkan detta kan ha på omgivande miljö, i synnerhet närliggande sjöar via vattendrag. I Länsstyrelsens tidiga yttrande (Dnr 667-2025) lyfts behov av kompletteringar. Särskilt betydelsefullt för kommunen är eventuell påverkan på grundvatten och andra vattenförekomster. Håpnadsväckande nog skriver SR Energy i samrådsunderlaget att "Inga våtmarker finns belägna inom eller i närheten av projektområdet." (avsnitt 4.3.1). Detta inger inte förtroende gällande bolagets ambitionsnivå att göra grundliga utredningar om området.

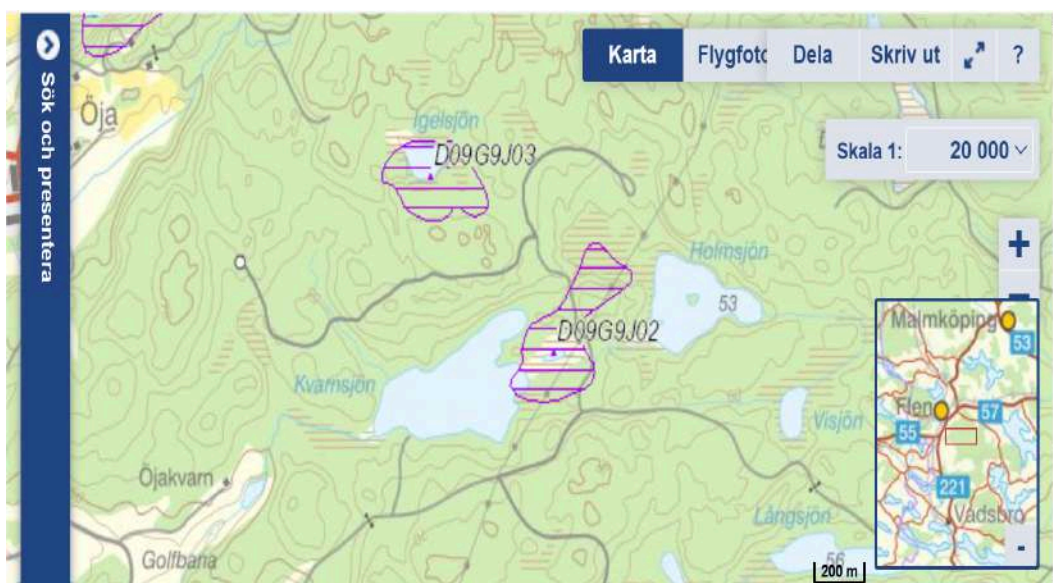
Bild 6. Skogsvattenkartan visar att det finns många vattendrag inom det utpekade området

Området är fullt av sjöar, strandskogar, myrar, kärr, sumpskog och vattendrag. En myr mellan Kvarnsjön och Holmsjön har klassats innehålla höga naturvärden vid den nationella våtmarksinventeringen (VMI) gjord av Länsstyrelsen med hjälp av Naturvårdsverket. Även en myr i anslutning till Igelsjön har ansetts innehålla höga naturvärden enligt VMI.

Bild 7. Myrmark med höga naturvärden i området

Område med myr med höga naturvärden enligt Naturvårdsverket. Karta från Naturvårdsverkets karttjänst för skyddad natur.

Eventuella risker för utsläpp av till exempel olja från vindkraftverken i dessa områden behöver utredas mycket noga. I både Båven och Uren finns till exempel den fridlysta fisken mal som riskerar att drabbas. Hornsundssjön och Lillsjön i direkt anslutning till den planerade anläggningen på Högaberget är viktiga lekplatser för malen vilket gör eventuella störningar särskilt problematiska. Båven är av riksintresse av flera anledningar, det är ett mycket populärt rekreationsområde, ett av Flens kommuns allra mest betydelsefulla. Kanotpaddling bland de många öarna är populärt. Flera naturreservat finns i och kring Båven, t ex Båvenöarna och Aspö naturreservat. Det närmast hotade från Högaberget är Ugglan i Hornsundssjön. Båven är även biotopskyddat: här finns Natura 2000 områden och dessutom flera fågelskyddsområden, framförallt knutet till fiskgjuse.

Större vindkraftsanläggningar klassas som miljöfarlig verksamhet enligt Miljöbalken 9 kap. 1§. Verksamheten får inte skada vattenmiljö, våtmark, arter eller ekosystem. Verksamheten får inte heller skada vattenmiljö, våtmark, arter eller ekosystem enligt Miljöbalken 2 kap. 3§ och 6§. Utifrån de stora risker som denna anläggning medför i ett område med så pass många arter med skyddsbehov samt med tanke på utloppen i Uren och Båven, måste det anses vara en bättre lösning att kommunen eller annan lämplig oberoende instans först själva grundligt utreder vilka platser inom kommunen som eventuellt kan vara lämpliga för vindkraft.

HOT MOT FÅGLAR, FLADDERMÖSS OCH VILT

Sammanfattning:

Det kuperade området kring Högaberget är ett orört område med vildmarkskaraktär. I området finns ett fåtal mindre skogsvägar. Det är ett fridfullt område med gammal barrskog och ett flertal små sjöar och vattendrag. Här finns även myrmark och öppna avverkade ytor. Sammantaget utgör området en diversifierad miljö som är hemvist åt en mängd olika arter av fåglar och djur.

Här skymtas ofta större vilt som älg, hjort och rådjur. Även bävern bor i och omkring några av sjöarna. Men det som framförallt utmärker området är det rika fågellivet. De många små sjöarna är hemvist åt olika sjöfåglar såsom gäss, änder och knipor. Även den skygga rördrommen trivs här. I skogens markmiljö finns såväl orre som tjäder och i trädkronorna sjunger småfåglar som gransångare, stjärtmes, svartmes och kungsfågel, även den rödlistade talltitan är vanligt förekommande. Hackspettar i form av gröngöling, spillkråka samt både mindre och större hackspett trummar på trädstammarna.

vanför Högaberget flyger flera större rovfåglar - fiskgjuse, vråkar, glador havsörnar och även kungsörnar har setts här. Under sommarnätterna jagar fladdermössen i luften. Platsen är väl värd ett besök för den fågelintresserade men också för den som vill varva ner i en fridfull skogsbeklädd oas där djurlivet tränger sig på. Att denna miljö som har ett så rikt djurliv för all överskådlig framtid ska förstöras av ett vinstdrivande kraftbolag känns ofattbart.

3.1 FÅGLAR

Området i och runt den planerade vindkraftsanläggningen på Högaberget är mycket rikt på fåglar, bland annat större rovfåglar. Havsörn ses ofta och häckar sannolikt i eller nära området och häckande fiskgjuse har observerats. Även ormråk, tjäder och röd glada förekommer i området. Kungsörn har också observerats. Därutöver är listan på rödlistade arter lång, trots att det ännu inte finns någon fullständig inventering. En mycket nogsam fågelinventering är således av stor vikt.

Rovfåglar och hönsfåglar skadas i högre utsträckning av vindkraftverk än andra typer av fåglar. Naturvårdsverket menar dessutom att fler fåglar dör av vindkraft i områden med våtmarker. I området runt Högaberget är koncentrationen av våtmarker mycket hög. Vidare påpekar Naturvårdsverket att fågeldödligheten ökar som en följd av vindkraftverkens storlek. Detta är en faktor som är oroväckande vad gäller Högaberget där vindkraftverken planeras bli 270 m höga.

Forskning visar att i genomsnitt dödas 5-10 större fåglar (rovfåglar) per vindkraftverk och år, men undersökningarna är inte svenska. För rovfåglar är det viktigt att man undviker de mest hotade platserna och väljer platser för vindkraftverk där de gör minst skada. Röd glada, havsörn och kungsörn är arter som anses särskilt hotade av och känsliga för vindkraft. I Naturvårdsverkets skrivelse "Fåglar och vindkraft - avstånd" inom forskningsprogrammet Vindval, anges en radie om 2-3 km som riktlinje för en buffertzona till kända boplatser för stora örnar. Vidare skriver verket "Till viktiga födoområden i riktning mot våtmarker och öppet vatten kan avståndet behöva vara större än två kilometer, och kortare avstånd kan användas i skogliga miljöer där örnarna inte vistas." Skyddsåtgärder krävs även för hönsfåglar, exempelvis tjäder med skyddsavstånd till både spelplats och livsmiljöer. 1 km har tidigare varit skyddsavstånd från större spelplatser men detta föreslås i

Vindvals syntesrapport "Vindkraftens påverkan på fåglar och fladdermöss" även inbegripa tjädernas livsmiljöer.

Många rödlistade fågelarter återfinns i området kring Högaberget. Arter med nuvarande status "Nära hotad" (NT), såsom talltita, spillkråka, fiskmås, björktrast, mindre hackspett med flera arter har observerats i området och finns dokumenterade i Artportalen. Området inhyser också sårbara arter (VU) som kricka, vilket det finns dokumenterade observationer på. Brunand har också syns till i anslutning till Visjön. Den har nuvarande status "Starkt hotad" (EN) och observationerna är registrerade i artportalens databas. Alla dessa observationer finns alltså redan nu trots att fågelinventeringen bara tycks vara påbörjad.

Det bästa sättet att minska negativ påverkan på fåglar vad gäller vindkraft är helt enkelt att undvika att etablera vindkraftverk på platser med hög förekomst av särskilt skyddsvärda fåglar. Förekomsten av flera fridlysta och sällsynta arter av stora rovfåglar och hönsfåglar i området ger starka indikationer på att detta område är olämpligt för vindkraft. Även om detta slutligen blir en fråga för Länsstyrelsen att ta ställning till, anser vi det lämpligt att även kommunen beaktar de många skyddsvärda fågelarterna i området i sitt ställningstagande. Om man följer Naturvårdsverkets riktlinjer och de domar som finns gällande inverkan i motsvarande områden och arter så ter det sig osannolikt att en vindkraftanläggning kommer att få byggas i området.

I Vindvals "Fåglar och vindkraft - avstånd" lyfts att kompensationsåtgärder är något som används utomlands, men har knappt använts alls i Sverige.

Tabell 1. Fridlysta rovfåglar och rekommenderade skyddsavstånd till vindkraftverk

Art	Skyddsstatus (SE)	Rekommenderat skyddsavstånd
Kungsörn	Fridlyst; Rödlistad NT; Fågeldir. bil.1	~2-3 km från boplats
Havsörn	Fridlyst; Rödlistad NT; Fågeldir. bil.1	~2-3 km från boplats
Röd glada	Fridlyst; Ej rödlistad (LC); Fågeldir. bil.1	Inga fasta riktvärden (kräver fallspecifik hänsyn)
Ormvråk	Fridlyst; Ej rödlistad (LC)	Inga fasta riktvärden (allmän hänsyn vid bo)
Fiskgjuse	Fridlyst; Ej rödlistad (LC); Fågeldir. bil.1	Inga fasta riktvärden (undvik nära aktiva bon)

Tabell 2. Fridlysta hönsfåglar och rekommenderade skyddsavstånd vindkraftverk

Art	Skyddsstatus (SE)	Rekommenderat skyddsavstånd (cirka)
Tjäder	Fridlyst; Nära hotad (NT)	500–1 000 meter från spelplats【källa Naturvårdsverket/Vindval】
Orre	Fridlyst; Livskraftig (LC)	300–500 meter från spelplats
Järpe	Fridlyst; Livskraftig (LC)	300 meter från kärnområde (skog)

Tabell 3. Rapporter om aktuella observationer av fåglar i [Artportalen.se](https://artportalen.se) (Screenshot 16 maj 2025)

(OBS! Skyddade observationer, t ex observationer om häckningsplatser redovisas inte här)

Art	Antal	Ålder/stadium	Aktivitet	Fyndplats	Datum ▾	Observatör		?
Gulsparv NT	1 ex.		obs i häcktid, lämplig biotop	SV Asplunda, SV Asplunda, \$rm	2025-05-14	Tomas Carlberg		
Drillsnäppa NT	1 ex.		obs i häcktid, lämplig biotop	Holmejön, \$rm	2025-05-14	Tomas Carlberg		
Fiskmås NT	8 ex.		bo, ägg/ungar	Holmejön, \$rm	2025-05-14	Tomas Carlberg		
Årtsångare NT	1 ex.		spel/sång	Noren, Noren, \$rm	2025-05-14	Tomas Carlberg		
Spillkråka NT	1 ex.		lockläte, övriga läten	Kvarnejön, Kvarnejön, \$rm	2025-05-14	Tomas Carlberg		
Fiskmås NT	8 ex.		par i lämplig häckbiotop	Kvarnejön, Prästgårdsekogen, Oja, \$rm	2025-05-14	Tomas Carlberg		
Gulsparv NT	1 ex.		obs i häcktid, lämplig biotop	Stavtorp, Stavtorp, \$rm	2025-05-11	Tomas Carlberg		
Spillkråka NT	1 ex.		förflygande	Näverkärrstugan, Näverkärrstugan, \$rm	2025-05-11	Tomas Carlberg		
Årtsångare NT	1 ex.		spel/sång	Grönkärrsajön, Grönkärrsajön, \$rm	2025-05-11	Tomas Carlberg		
Spillkråka NT	1 ex.		lockläte, övriga läten	Bokärret, Bokärret, \$rm	2025-05-11	Tomas Carlberg		
Årtsångare NT	1 ex.		spel/sång	Bokärret, \$ Mosetorp, Prästgårdsekogen, Oja, \$rm	2025-05-11	Tomas Carlberg		
Gulsparv NT	1 ex.		obs i häcktid, lämplig biotop	Bokärret, \$ Mosetorp, Prästgårdsekogen, Oja, \$rm	2025-05-11	Tomas Carlberg		
Spillkråka NT	1 ex.		obs i häcktid, lämplig biotop	Johanneberg, Johanneberg, \$rm	2025-05-11	Tomas Carlberg		
Havsörn NT	1 ex.	3K+	förflygande	Johanneberg, Johanneberg, \$rm	2025-05-11	Tomas Carlberg		
Havsörn NT	1 ex.			Kvarnejön, Prästgårdsekogen, Oja, \$rm	2025-05-06	Måns Danneman , Mats Lundkvist		
Tallåta NT	1 ex.		spel/sång	Johanneberg, Johanneberg, \$rm	2025-04-15	Tomas Carlberg		
Kricka VU	2 ex.		obs i häcktid, lämplig biotop	Visjön, Prästgårdsekogen, Oja, \$rm	2025-04-15	Tomas Carlberg		
Gulsparv NT	1 ex.		obs i häcktid, lämplig biotop	Sättraekogen, Hornsund, \$rm	2025-04-15	Tomas Carlberg		
Spillkråka NT	1 ex.		obs i häcktid, lämplig biotop	Sättraekogen, Hornsund, \$rm	2025-04-15	Tomas Carlberg		
Havsörn NT	1 ex.	2K+	förflygande	Gumshornsmossen, Hornsund, \$rm	2025-04-15	Tomas Carlberg		
Tallåta NT	2 ex.		obs i häcktid, lämplig biotop	Gumshornsmossen, Gumshornsmossen, \$rm	2025-04-15	Tomas Carlberg		
Tallåta NT	1 ex.			Kvarnejön, Prästgårdsekogen, Oja, \$rm	2025-04-15	Olle Hansson		
Fiskmås NT	2 ex.			Kvarnejön, Prästgårdsekogen, Oja, \$rm	2025-04-08	Rolf Olsson		
Spillkråka NT	1 ex.		stationär	V Asplunda, V Asplunda, \$rm	2025-03-24	Tomas Carlberg, Thomas Strid, Tiina Laantee		
Havsörn NT	1 ex.	3K	stationär	Vitmossen, Vitmossen, \$rm	2025-03-24	Thomas Strid, Tiina Laantee, Tomas Carlberg		
Havsörn NT	1 ex.	3K	förflygande	SV Asplunda, SV Asplunda, \$rm	2025-03-24	Tomas Carlberg, Thomas Strid, Tiina Laantee		
Blå kärrhök NT	1 ex.	adult	förflygande	Stora Myggtäppan, Stora Myggtäppan, \$rm	2025-03-24	Tomas Carlberg		
Havsörn NT	1 ex.	adult	förflygande	Asplunda, Asplunda, \$rm	2025-03-04	Tomas Carlberg		
Spillkråka NT	1 ex.		spel/sång	Näverkärrstugan, Näverkärrstugan, \$rm	2025-02-18	Thomas Strid		
Tallåta NT	2 ex.		stationär	Oster Uråjön, \$rm	2025-02-18	Per Flodin, Maria Gustavsson		
Björktrast NT	20 ex.		förflygande	Norr Sjöetugan, \$rm	2025-02-18	Per Flodin, Maria Gustavsson		
Duvhök NT	1 ex.	2K	förflygande	SV Asplunda, \$rm	2025-02-13	Tomas Carlberg		
Duvhök NT	1 ex.	adult	förflygande	V Asplunda, \$rm	2025-02-13	Tomas Carlberg		
Spillkråka NT	1 ex.		förflygande	V Asplunda, \$rm	2025-02-13	Tomas Carlberg		
Havsörn NT	1 ex.	3K	förflygande	Asplunda, \$rm	2025-02-13	Tomas Carlberg		
Havsörn NT	2 ex.	adult	stationär	Dalstorp, Dalstorp, \$rm	2025-02-05	Tomas Carlberg		
Havsörn NT	4 ex.	2K+	stationär	Dalstorp, Dalstorp, \$rm	2025-02-05	Tomas Carlberg		
Havsörn NT	1 ex.	2K+	förflygande	Skinnpålsbacken, Skinnpålsbacken, \$rm	2025-02-05	Tomas Carlberg		
Gulsparv NT	40 ex.		rastande	Dalstorp, Dalstorp, \$rm	2025-02-05	Tomas Carlberg		
Havsörn NT	1 ex.	2K+	förflygande	Dalstorp, Dalstorp, \$rm	2025-02-05	Tomas Carlberg		

Art	Antal	Ålder/stadium	Aktivitet	Fyndplats	Datum ▾	Observatör		?
Havsörn NI	1 ex.	3K+	förflygande	Johannesberg, Johannesberg, \$rm	2025-05-11	Tomas Carlberg		
Havsörn NT	1 ex.			Kvarnejön, Prästgårdsekogen, Oja, \$rm	2025-05-06	Måns Danneman , Mats Lundkvist		
Havsörn NI	1 ex.	2K+	förflygande	Gumshornsmossen, Hornsund, \$rm	2025-04-15	Tomas Carlberg		
Havsörn NT	1 ex.	3K	stationär	Vitmossen, Vitmossen, \$rm	2025-03-24	Thomas Strid, Tiina Laantee, Tomas Carlberg		
Havsörn NT	1 ex.	3K	förflygande	SV Asplunda, SV Asplunda, \$rm	2025-03-24	Tomas Carlberg, Tiina Laantee, Thomas Strid		
Havsörn NI	1 ex.	adult	förflygande	Asplunda, Asplunda, \$rm	2025-03-04	Tomas Carlberg		
Havsörn NT	1 ex.	3K	förflygande	Asplunda, \$rm	2025-02-13	Tomas Carlberg		
Havsörn NI	2 ex.	adult	stationär	Dalstorp, Dalstorp, \$rm	2025-02-05	Tomas Carlberg		
Havsörn NT	4 ex.	2K+	stationär	Dalstorp, Dalstorp, \$rm	2025-02-05	Tomas Carlberg		
Havsörn NI	1 ex.	2K+	förflygande	Skinnpålsbacken, Skinnpålsbacken, \$rm	2025-02-05	Tomas Carlberg		
Havsörn NT	1 ex.	2K+	förflygande	Dalstorp, Dalstorp, \$rm	2025-02-05	Tomas Carlberg		

Art	Antal	Ålder/stadium	Aktivitet	Fyndplats	Datum ▾	Observatör		?
Röd glada	1 ex.	adult		Bokärret, Bokärret, \$rm	2025-05-11	Tomas Carlberg		
Röd glada	1 ex.	adult	födosökande	V Asplunda, \$rm	2025-05-11	Tomas Carlberg		
Röd glada	1 ex.	adult	förflygande	Dalstorp, Dalstorp, \$rm	2025-04-15	Tomas Carlberg		
Röd glada	1 ex.	adult	stationär	SV Asplunda, SV Asplunda, \$rm	2025-03-24	Tomas Carlberg, Thomas Strid, Tiina Laantee		
Röd glada	1 ex.	adult	förflygande	SV Asplunda, SV Asplunda, \$rm	2025-03-24	Tomas Carlberg, Thomas Strid, Tiina Laantee		

Visar rad 1 - 5 av 5

Art	Antal	Ålder/stadium	Aktivitet	Fyndplats	Datum	Observatör		
☐ Tjäder	noterad		färsk spilning	Högaberget, Högaberget, Srm	2025-05-14	Tomas Carlberg	i	☰
☐ Tjäder	noterad		aldre spilning	Långsjön, Hornsund, Srm	2025-05-14	Tomas Carlberg	i	☰
☐ Tjäder	noterad		färsk spilning	Igelsjön, Prästgårdsskogen, Öje, Srm	2025-05-14	Tomas Carlberg	i	☰
☐ Tjäder	noterad		färsk spilning	Igelsjön, Prästgårdsskogen, Öje, Srm	2025-05-14	Tomas Carlberg	i	☰
☐ Tjäder	noterad		färsk spilning	Igelsjön, Prästgårdsskogen, Öje, Srm	2025-05-14	Tomas Carlberg	i	☰
☐ Tjäder	noterad		färsk spilning	Noren, Noren, Srm	2025-05-14	Tomas Carlberg	i	☰
☐ Tjäder	noterad		färsk spilning	Noren, Noren, Srm	2025-05-14	Tomas Carlberg	i	☰
☐ Tjäder	noterad		aldre spår	Bokärret, Bokärret, Srm	2025-05-11	Tomas Carlberg	i	☰
☐ Tjäder	noterad		färsk spilning	Fiskå, Fiskå, Srm	2025-05-11	Tomas Carlberg	i	☰
☐ Tjäder	noterad		färsk spilning	Fiskå, Fiskå, Srm	2025-05-11	Tomas Carlberg	i	☰
☐ Tjäder	noterad		färsk spilning	Fiskå, Fiskå, Srm	2025-05-11	Tomas Carlberg	i	☰
☐ Tjäder	noterad		färsk spilning	Fiskå, Fiskå, Srm	2025-05-11	Tomas Carlberg	i	☰
☐ Tjäder	noterad		färsk spilning	Fiskå, Fiskå, Srm	2025-05-11	Tomas Carlberg	i	☰
☐ Tjäder	noterad		färsk spilning	Fiskå, Fiskå, Srm	2025-05-11	Tomas Carlberg	i	☰
☐ Tjäder	noterad		aldre spilning	Johannesberg, Johannesberg, Srm	2025-05-11	Tomas Carlberg	i	☰
☐ Tjäder	noterad		aldre spilning	Johannesberg, Johannesberg, Srm	2025-05-11	Tomas Carlberg	i	☰
☐ Tjäder	noterad		aldre spilning	Johannesberg, Johannesberg, Srm	2025-05-11	Tomas Carlberg	i	☰
☐ Tjäder	noterad		aldre spilning	Johannesberg, Johannesberg, Srm	2025-05-11	Tomas Carlberg	i	☰
☐ Tjäder	1 ex.			Tordyveln, Flensjön, Srm	2025-04-22	Olle Hansson	i	☰
☐ Tjäder	noterad		färsk spilning	Långsjön, Hornsund, Srm	2025-04-15	Tomas Carlberg	i	☰
☐ Tjäder	noterad		färsk spilning	Långsjön, Hornsund, Srm	2025-04-15	Tomas Carlberg	i	☰
☐ Tjäder	noterad		färsk spilning	Tordyveln, Prästgårdsskogen, Öja, Srm	2025-04-15	Tomas Carlberg	i	☰

Viser rad 1 - 22 av 22

Art	Antal	Ålder/stadium	Aktivitet	Fyndplats	Datum	Observatör		
☐ Ormvråk	1 ex.		forbiffy gande	Grönkärrsjön, Grönkärrsjön, Srm	2025-05-11	Tomas Carlberg	i	☰
☐ Ormvråk	4 ex.		stationär	Dalstorp, Dalstorp, Srm	2025-02-05	Tomas Carlberg	i	☰
☐ Ormvråk	3 ex.		rastande	Skinnpålsbacken, Skinnpålsbacken, Srm	2025-02-05	Tomas Carlberg	i	☰

Visar rad 1 - 3 av 3

3.2 FLADDERMÖSS

Vi vet att området är rikt på fladdermöss. För 10-20 år sedan lär fladdermusinventeringar ha gjorts i området. Dessa inventeringar har vi dock inte lyckats återfinna.

Vindkraft är generellt ett större problem för fladdermöss än för fåglar. Fler fladdermöss dödas och dödligheten koncentreras till några få arter som riskerar att påverkas kraftigt. De fladdermusarter som löper störst risk att dödas av vindkraftverk är de som jagar insekter i fria luften. Större brunfladdermus, gråskimlig fladdermus och i norra Sverige kanske även nordfladdermus, är i störst behov av hänsynstagande. Även dvärg-, syd- och trollpipistrell och de sällsynta arterna mindre brunfladdermus och sydfladdermus är arter som riskerar att drabbas.

När rätt förutsättningar sammanfaller, d v s när det är varmare än 14 grader, blåser mindre än 6 m/s och under sensommaren flyger fladdermössen på dessa höjder och det är då de löper störst risk att dödas. Den huvudsakliga metoden för att skydda fladdermössen är stoppreglering d v s avstängning av vindkraftverken under vissa tidpunkter. Dödsfallen förväntas minska med mellan 60 och 90 procent om stoppreglering används. Hur ofta stoppreglering behövs beror alltså i första hand på vädret och det kommer att krävas betydligt oftare i södra än i norra Sverige.

Olyckor för fladdermöss sker vid rotn. Problemen är störst geografiskt i södra Sverige och i Mellansverige. Vindkraften och dess utbyggnad har satt igång forskningen på det här området. Vi vet inte hur många fladdermöss som finns och därför är det svårt att uppskatta påverkan på populationen.

3.3 VILDA DJUR

Det är väl känt att störningar från vindkraft kan påverka älg, hjort, tamren samt stora rovdjur och i praktiken leda till en habitatförlust. En slutsats är att det behövs bättre uppföljning av de förändringar som vindkraftsetableringar kan innebära för framförallt vilda djur och ren. Studier visar att av vilda djur är det älg som påverkas mest, i synnerhet under uppbyggnadsfasen. I skogarna runt Högaberget finns idag gott om älg och hjort.

Bästa sättet att minska påverkan av vindkraftverk på vilda djur är helt enkelt att undvika att uppföra vindkraftverk i känsliga naturområden.

Bild 1. Havsörn ovan Kvarnsjön. Privat foto.

STÖRANDE LJUS OCH LJUD

Sammanfattning

Vindkraftverk av denna storlek och höjd innebär ett stort ingrepp i landskapet. Eftersom de förväntas bli 270 meter höga och på grund av höjden kommer att försees med såväl röd som vit blinkande hinderbelysning så kommer de att synas vida omkring. Hinderbelysningen kan synas på ett avstånd om 15 km vilket betyder att vindkraftverken på Högaberget, beroende på topografin kan komma att synas i Vadsbro, Blacksta, Sköldinge, Mellösa, Skebokvarn, Sparreholm och definitivt i Flens tätort. Vi tror inte att denna visuella påverkan är till fördel för upplevelsen av det landskap som karaktäriserar Flens kommun och som kommunen också lyfter fram som sin främsta attraktionskraft.

Förutom hinderbelysningen kan närboende inom 2 km (kanske upp till 3 km) att drabbas av flimrande ljusskuggor. Hur störande detta upplevs varierar eftersom det beror på väderlek, solvinkel och bostadshusens placering i förhållande till vindkraftverken. Själva fenomenet återfinns förstås också i naturen runt vindkraftverken och både flimmer och skuggor kommer att upplevas under vistelser i området.

Ett annat problem är buller från rotorbladen. Det som tidigare var en audiellt ostörd natur kommer, efter att vindkraftverken är uppförda, uppfattas som något helt annat beroende på de ljud som vindkraftverken alstrar.

De planerade vindkraftverken på Högaberget kommer att få rotorblad med en diameter om c:a 200 meter. Det är enorma rotoror vilka genererar monotona, pulserande och svischande ljudet är ett ljud som, beroende på topografin, kommer att höras på långa avstånd. Ju högre vindkraftverk, desto högre ljudvolym och spridning över ett större område, ett ljud som hörs dygnet runt. Notera även att infraljud och lågfrekventa ljud kan färdas långa avstånd.

Att vindkraftverk alstrar ljud är oomtvistat. Däremot finns delade meningar om hur detta buller, i synnerhet infraljud (som inte kan höras av människan) och lågfrekventa ljud (som inte räknas som infraljud ock som kan höras av människan) verkligen påverkar människor och djur. Det är svårt att mäta buller och forskarnas åsikter går isär. Viss forskning menar att Naturvårdsverkets riktlinjer - att bullret inte får överstiga 40 dbA vid bostadshus - är förlegade och otillräckliga, i synnerhet då ljudet från ett vindkraftverk kan fluktuera 20-25 dBA beroende på väderlek.

För att i möjligaste mån skydda rekreationsområden från ljudföroreningar har Naturvårdsverket satt 35 dBA som riktvärde för rekreationsområden. Med tanke på att området Högaberget delvis överlappar rekreationsområdet Öjaskogen så tror vi inte att dessa riktvärden kommer att kunna hållas. Även övriga rekreationsområden som omfattas av samma gränsvärden, 35 dBA, golfbanan och brukshundsklubben, är uppenbart hotade om anläggningen kommer att byggas.

Forskning visar att denna typ av buller, om det överstiger riktvärdena om 40 dBA kan leda till att så många som 10 % av befolkningen drabbas av sömnproblem. Den kan även leda till ökad förekomst av depression. Är det en risk som Flens kommun vill utsätta sina invånare för?

Sammanfattningsvis kommer boendemiljön försämrats både i Flens tätort och för omgivande landsbygdsfastigheter, både visuellt och genom oönskade ljus och ljud. Företag som arbetar med besöksnäring och destinationsutveckling kommer att få svårare att kunna använda sitt främsta argument - vår vackra sörmländska natur.

Det tål även att påpekas att naturen i Flens kommun också kommer att bli hårt belastad av det intrång och den förändrade landskapsupplevelse som kraftledningen mellan Hedenlunda och Oxelösund kommer att medföra. Tål verkligen Flens varumärke fler industrietableringar som påverkar det omgivande landskapet och minskar attraktionskraften? Vi tror inte det.

4.1 FLIMRANDE SKUGGOR OCH REFLEXER

När det är soligt väder och när solen står lågt kan vindkraftverk ge upphov till roterande skuggor på marken. Verkens rotorblad skymmer då solstrålarna cirka en till två gånger per sekund, vilket kan upplevas som störande, både utomhus och inomhus. Denna störning är svår att värja sig mot med mindre än att man håller sig inomhus med neddragna persienner under den tid störningen pågår.

Rörliga skuggor och "flimmar" från rotorbladen beräknas synas och upplevas på ett avstånd upp till 2 km från vindkraftverken. Hur störande dessa är för individen är omdebatterat eftersom det är svårare att mäta och beror på såväl väderlek, solvinkel och vilka strukturer - träd och hus - som omger skuggeffekten.

Skuggeffekten är som störst nära vindkraftverket och avtar i styrka och skärpa med avstånd från verket. Det finns inga riktlinjer för bedömningsgrunder av skuggeffekter från vindkraftverk. En praxis har dock arbetats fram utifrån en rekommendation som ursprungligen kommer från Tyskland. Enligt denna rekommendation bör den maximalt möjliga skuggtiden för störningskänslig bebyggelse inte överstiga 30 timmar per år och den faktiska skuggtiden inte överstiga 8 timmar per år eller 30 minuter om dagen. Risken för att bli påverkad av skuggor beror på läge och avstånd till vindkraftverken. Lägen sydost till sydväst om vindkraftverk är mest utsatta för skuggstörningar. Hur långt skuggor kan uppfattas från de 270 m höga vindkraftverk som kommer att uppföras på Högaberget är oklart, men sannolikt 2-3 km. Skuggeffekten är som störst nära vindkraftverket och avtar i styrka och skärpa med avstånd från verket.

Flimrande skuggor och reflexer upplevs olika av olika individer och här finns inga, i alla fall inte vad vi hittat, universitetsstudier som kan visa vilken påverkan som dessa har på människor och djur. Det finns dock otaliga vittnesmål på såväl Sveriges Radio som SVT där människor som bor i närheten av vindkraftverk berättar om hur störande dessa fenomen upplevs vara.

Noteras bör återigen att i dagsläget finns inga landbaserade vindkraftverk i Sverige med den höjd (270 meter) och diameter på rotorbladen (200 meter) som de vindkraftverk som planeras byggas på Högaberget. Det betyder att vi inte vet hur dessa vindkraftverk kommer att upplevas eller vilka skuggreflexer de kommer att alstra.

4.2 BLINKANDE HINDERBELYSNING

I enlighet med Transportstyrelsens föreskrifter och med hänsyn till flyget ska alla vindkraftverk högre än 45 meter ha hinderbelysning och markeras med vit färg. För vindkraftverk över 150 meter krävs dels ett rött blinkande ljus under skymning, natt och gryning, samt ett högintensivt blinkande vitt ljus som ska vara aktivt hela dygnet. För vindkraftparker gäller dessa regler för de vindkraftverk som utgör parkens yttre gräns. Verk inne i parken måste minst ha ett rött sken. Det medelintensiva ljuset ska ha styrkan 2 000 candela och det högintensiva 100 000 candela (vilket kan jämföras med den lågintensiva hinderbelysningen på lägre master på upp till 150 meter på 32 candela).

Ljusmarkeringar kan störa boende både dag- och nattetid. Det finns inga riktlinjer för störningar från hinderbelysning, men det är viktigt att de störningar som kan uppkomma beskrivs i en anmälan eller miljökonsekvensbeskrivning. Undersökningar visar att hinderbelysningen uppfattas störande i den annars mörka miljön och i synnerhet under de mörkare delarna av året.

De elva vindkraftverken på Högaberget kommer alltså att blinka med både rött och vitt ljus, de vita blixtljusen skall blinka mellan 40-60 ggr per minut och de röda mellan 20-60 ggr per minut. Eftersom vindkraftverken är så höga och ska synas på 15 km avstånd finns en uppenbar risk för att denna belysning kommer att störa människor på långt håll. Beroende på topografin kan den synas i Sparreholm, Mellösa, Vadsbro, Blacksta och Sköldinge. Den kommer att få stor inverkan på upplevelsen av vår omgivning och med stor sannolikhet att uppfattas som störande i Flens tätort.

Bild 1 Röd hinderbelysning, Kafjärden, Sundbyholm, Eskilstuna. Privat foto.

Vindkraftverken är betydligt lägre, 150 m, och enbart försedda med röd hinderbelysning. Fotografiet är taget på ca 1,5 km avstånd d v s ungefär samma avstånd som från det närmaste verket till Bjuren.

Exempel 1 Vit hinderbelysning, Sötterfällans vindkraftspark utanför Jönköping

Exempel på hinderbelysning vid Sötterfällans vindkraftspark utanför Jönköping:

https://www.youtube.com/watch?v=1f_ycwlzVLw

4.3 BULLER FRÅN ROTORBLADEN

Hur människor uppfattar ljud från vindkraftverk och i vilken mån de blir störda varierar. Störningen kan till exempel bero på hur väl andra ljud döljer ljudet från verken. Ljudet från ett vindkraftverk påverkas av en mängd olika faktorer, bland annat topografi, växtlighet, luftfuktighet, avstånd, mark, vindhastighet, vindriktning, årstid, temperatur, molnhöjd med mera. Som exempel kan nämnas att förändringar i vädret under ett dygn kan medföra att ljudnivån varierar 20-25 dBA.

Det är dock väl känt att ljudet från vindkraftverk upplevs som ett pulserande, svepande och svischande ljud som kan färdas långa distanser. Ljudnivån och störningen avtar med avståndet men marken eller vattnet runt vindkraftverket påverkar hur långt ljudet färdas. Det är t ex väl känt att ljud förstärks snarare än dämpas över vatten.

Mätning av buller är svårt och tidskrävande eftersom det påverkas av så många olika faktorer. Det finns få studier av bullerpåverkan från vindkraftverk men den forskning som gjorts visar att buller från vindkraft är mer besvärande och att fler känner sig störda av vindkraftsbuller än av annat buller vid motsvarande ljudnivåer. Utöver störningsupplevelsen är det inte uteslutet att vindkraftsbuller också kan ha andra hälsoeffekter som sömnproblem och hjärt-kärlpåverkan. Det är viktigt att påpeka att hittills saknas studier inom detta område och att buller är en viktig och oroande risk till följd av utbyggnad av vindkraft.

Vad gäller buller är det gränsvärdet som Naturvårdsverket satt 40 dBA vid bostad förenat med viss osäkerhet. I natur- och rekreationsområden, där Naturvårdsverket förutsätter att det ska vara "tyst", är gränsvärdet 35 dBA. Naturvårdsverket hävdar att man vid 35-40 dB får acceptera att 10 procent av närboende är mycket störda av oljudet – i första hand i form av sömnproblem. Många andra hälsoeffekter/symtom har också rapporterats men här pågår och behövs fortsatt forskning.

Eftersom vindkraftverk ofta byggs i tidigare obebyggda och tysta miljöer kommer de ljud som de alstrar att sticka ut än mer. Många som bosätter sig i större städer förväntar högre ljudnivåer till skillnad mot boende i en mindre stad och framför allt boende på landet. Vid vilken nivå som buller upplevs störande beror dessutom på flera olika faktorer, till exempel på hur önskat ljudet är. En hög ljudnivå (100 dBA) på en konsert är välkommet, likaså fågelkvitter (40 dBA), men de flesta tycker inte om inte ljudet av en nagel som dras mot en griffeltavla (40 dBA). Ytterligare en betydande faktor är hur lång tid ett ljud pågår. Ljud från vindkraftverk pulserar dygnet runt året runt och är därmed mer störande än många andra ljud.

Vid samtal med boende i närheten av vindkraftsanläggningar (Kafjärden, Eskilstuna och Fredriksdal Nässjö) vittnar samtliga om att det monotona svischande ljudet är väldigt störande på ett avstånd om ca 1-3 km från verken. Dessa vindkraftverk (Kafjärden och Fredriksdal) är c:a 150 meter höga med en

rotordiameter om c:a 90 meter, vilket ska jämföras med de planerade vindkraftverken på Högabergget som kommer att bli 270 meter höga med en rotordiameter om 200 meter.

Högre vindkraftverk har högre men jämnare vindhastighet och resultatet blir att de alstrar mer ljud, framförallt under kvällar och nätter. Det är inte orimligt att anta att ljudföroreningarna och bullret från dessa vindkraftverk kommer att upplevas än mer störande av boende även över större avstånd.

Exempel 2. Lyssna på buller från rotorbladen

För att lyssna på 40dBA vindkraftsbuller, följ denna länk: <https://vindkraftsbuller.se/>

Bild 2. Riktvärden 40 dBA - avstånd till bebyggelse. Faktaruta från "Ljud från stora vindkraftverk"

Naturvårdsverkets riktlinjer föreskriver ett gränsvärde om 40 dBA och specifika avstånd till bostadshus i närheten men forskning visar att dessa gränsvärden kan vara både förlegade och otillräckliga, i synnerhet då större vindkraftverk alstrar mer ljud.

Faktaruta

Riktvärdet 40 dBA	Avstånd	Exempel vindkraft	Ljudstyrka
1 vindkraftverk	~500 m	Vestas V90 (ca 150 m)	104 dBA
2-5 vindkraftverk	~700 m	Vestas V110 (ca 150 m)	106,5 dBA
Över 5 vindkraftverk	~1000 m	Vestas V162 (ca 246 m)	104 dBA

Ett riktvärde på ljudnivå är ett mer robust mått än skyddsavstånd.

Avståndsangivelse kan utnyttjas som komplement vid översiktliga bedömningar.

Flera vindkraftverk innebär större ljudspridning och därmed avstånd till riktvärdet 40 dBA.

4.4 HUR UPPSTÅR BULLER FRÅN VINDKRAFTVERK

Det mesta ljudet från ett vindkraftverk uppstår när rotorbladen passerar genom luften förbi tornet. Ljudet är av bredbandig karaktär och upplevs som svischande. På nära håll kan det låta nästan väsande, men på större avstånd blir ljudet dovare. Detta beror på att frekvensspektrat förändras på grund av den så kallade luftabsorptionen. Bullret kommer från vingspetsarna som rör sig otroligt snabbt genom luften. Vindkraftverken blir allt större och större och rotationshastigheten lägre, men vingspetsarna rör sig med ungefär samma hastighet. Ju större rotordiameter desto större risk för turbulent luft, kavitation, vibrationer med mera som ytterligare förstärker och alstrar buller.

Från datablad för Vestas Verk V117 anges en max rotationshastighet på 17,5 varv per minut (RPM) och för Vestas Verk V150 anges en max rotationshastighet på 12 RPM. Hastigheten på vingspetsen beräknas enligt diametern gånger pi delat med varv per minut (hur många sekunder ett varv tar).

$$\text{V117 } 117 \cdot 3,14 \cdot 17,5 / 60 = 107 \text{ m/s} \Rightarrow 385 \text{ km/h}$$

$$\text{V150 } 150 \cdot 3,14 \cdot 12 / 60 = 94 \text{ m/s} \Rightarrow 340 \text{ km/h}$$

De vindkraftverk som planeras på Högabergget kommer ha en rotordiameter om 190-210 meter, vilket ungefär ger en max rotationshastighet om 10 RPM: $210 \cdot 3,14 \cdot 10 / 60 = 110 \text{ m/s} \Rightarrow 395 \text{ km/h}$.

Uppskattningsvis är max rotationshastighet under 10 varv/min. När hastigheten för vingspetsarna kommer uppåt 400 km/h så ökar ljudet. Dessutom blir det otroligt känsligt för kavitation, vibrationer, turbulent luft med mera som ytterligare förstärker bullret från vindkraftverken.

Bild 3. Bild på vindkraftverk tagen med akustisk kamera visar att ljudet kommer från rotationen
Visar också att ljudet inte är jämnt under rotationen utan ger upphov till ett pulserande ljud.

4.5 LÅGFREKVENTA LJUD & INFRALJUD

Med lågfrekventa ljuden brukar man avse ljud om 20 – 200 Hz och med infraljud menar man ljud om 1 – 20 Hz. Lågfrekvent ljud är till skillnad från infraljud hörbart för människor och kan höras på långa distanser. Normalt sett ska Folkhälsomyndighetens riktvärden för inomhusnivåer inte vara ett problem ifall riktvärdet på 40 dBA följs. Fönsterkvaliten på husen beskrivs som avgörande för att stänga ute dessa ljud. Folkhälsomyndighetens riktlinjer för ljud inomhus säger dock att lågfrekvent ljud inomhus ska mätas ovägt, då A-vägning filtrerar bort lägre frekvenser.

Generellt kan buller påverka sömnen negativt. Forskning visar samband mellan höga bullernivåer (som är högre än riktvärden) och människors användning av sömntabletter. Buller kan även påverka djupsömnen och därmed kvaliteten på sömnen.

I denna fråga visar forskningen på olika resultat. En del forskare menar att det inte finns några belägg för att vindkraft orsakar sjukdomar som vibroakustisk sjukdom, vindkraftssyndrom eller skadlig infraljudspåverkan på hälsan. Andra forskare, bl a Ken Mattsson, Uppsala Universitet och José Chilo,

Högskolan i Gävle, har en annan uppfattning och anser att Naturvårdsverkets skrivelse om vindkraftsljud innehåller flera felaktigheter och baseras på föråldrad forskning. Mer forskning behövs men i väntan på denna bör försiktighetsprincipen tillämpas.

4.6 VEM HAR BEVISBÖRDAN?

Problemet med vindkraftsexploateringar är att det är det exploaterande bolaget som gör beräkningarna av förväntade ljud. Såväl Länsstyrelsen som kommunen kan efterfråga underlag, men det är det exploaterande bolaget som anlitar konsulter som tar fram dessa underlag. Underlagen granskas därefter inte så kritiskt i processen. Om bolaget säger att vissa riktvärden kommer att hållas, anser exempelvis Miljöprövningsdomstolen vanligen att detta är ett skäligt antagande.

Det är viktigt att boende och förtroendevalda i Flens kommun förstår detta förfarande och eftersom det i dagsläget inte finns någon annan anläggning i Sverige med vindkraftverk i denna storlek - och ännu inte entydiga forskningsresultat om hur dessa vindkraftverk påverkar människors (eller djurs) hälsa och livskvalitet - så innebär den föreslagna exploateringen ett storskaligt experiment. Vill vi utsätta oss för detta?

Vi anser att om Flens förtroendevalda politiker överväger att genomföra detta experiment så behöver kommunen anlita från SR Energy oberoende, externa konsulter som utreder samtliga faktorer som kan komma att påverka invånarnas välmående och hälsa, såväl effekter och störningar av hinderbelysning, flimrande skuggeffekter, ljudföroreningar och buller från rotorbladen som infraljud.”

Bild 4. Vindpark Åby-Alebo, nära Fliseryd i Mönsterås kommun, SR Energy

SJUNKANDE FASTIGHETSVÄRDEN

Sammanfattning

*Alla svenska universitetsstudier visar kraftig negativ påverkan på närliggande fastigheters pris och värde. Vi har bara hittat en nordisk universitetsstudie som visar att närheten till vindkraft **inte** påverkar omgivande fastigheters värde och den avser Finland. Det finns studier från andra europeiska länder som visar andra resultat men vi anser att dessa inte är relevanta för svenska förhållanden. För svenska förhållande har svenska studier givetvis högst relevans.*

Folk i Sverige vill inte bo i närheten av vindkraftverk och det avspeglar sig i fastighetspriserna. Och det är inte bara fastighetspriserna i närområdet som påverkas, utan inom ett stort område som sträcker sig flera kilometer bort från själva anläggningen.

Vi har utgått från två svenska studier av Wilhelmsson & Westlund (2021 & 2022). Dessa studier visar att fastighetsvärdet påverkas och sänks upp till 6 km från närmaste vindkraftverk. Vad gäller området Högeberget så betyder det att denna anläggning kommer att påverka fastighetsvärdet inte bara i det direkta närområdet, d v s gårdar och hus inom 2 km från anläggningen, utan även hela Flens tätort vars bebyggelse ligger inom ett avstånd om 2-4 km från anläggningen. Och inte nog med det: Även Skebokvarn och Vadsbro kommer att påverkas. Notera även att orter som Mellösa 6,5 km, Sköldinge 8 km och Sparreholm 9 km från anläggningen förväntas påverkas i viss utsträckning.

Våra beräkningar visar att den negativa effekten på fastigheter som drabbas i närområdet (c:a 1940 bostadshus) kommer att landa på en värdeförlust om ca 170-371 miljoner kronor. Noteras bör att då har vi inte räknat större gods och gårdar i området, inte heller hyresfastigheter. När värdesänkningen från dessa fastigheter räknas in kommer förlusten att bli ännu större.

Med fallande huspriser sjunker taxeringsvärdena och därmed intäkterna från den kommunala fastighetsavgiften. Stora ekonomiska värden förloras för fastighetsägarna. Det blir svårare för husägare att få lån för renovering av huset eller att byta bostad. Blotta förväntningarna om stora prisfall kan utlösa en försäljningsvåg. Notera att denna process påbörjas redan nu, så snart planerna blir kända, vilket är ett starkt skäl till att avsluta detta projekt snarast möjligt. Försämrade boendeförhållanden gör att det blir svårare för företagen i Flen att rekrytera personal. Besöksnäringen påverkas negativt och Flens varumärke skadas.

Sjunkande fastighetspriser är ett tydligt tecken på en Orts och ett områdes minskande attraktivitet. Har Flens kommun råd att riskera detta?

5.1 NORDISKA STUDIER

Europeiska studier gällande vindkraftverks påverkan på fastighetspriser, visar blandat resultat. Studier av vissa områden konstaterar en stark påverkan med upp till 7% fallande fastighetspriser upp till 9 km från vindkraftverken, i andra att påverkan endast är märkbar upp till 2 km från anläggningarna. I nordiska studier gällande vindkraftverks påverkan på fastighetspriser kan däremot stora negativa effekter ses bortsett från Finland.

Tabell 1. Nordiska studier

Land	Studie	Institution	Effekt på fastighetspriser	Avstånd	Kommentar
Danmark	Jensen et al. (2018)	Københavns Universitet	-3 % till -6 %	Inom 3 km	Landbaserade verk påverkar, havsbaserade inte. Ca 80 000 försäljningar.
Danmark	Andersen & Hener (2023)	Aarhus Universitet	-3,7 % till -12 % (skugga flimmer: -7,7 % till -8,1 % ytterligare)	Inom 2 km	Effekt starkare vid höga turbiner/skuggflimmer. 2,4 miljoner försäljningar.
Sverige	Wilhelmsson & Westlund (2021)	KTH	-19-23% (ner till -40 % för stora kraftverk)	Inom 2 km, avtar efter 6–8 km	Stark påverkan vid stora parker (>10 verk). Ca 100 000 förs
Sverige	Wilhelmsson & Westlund (2022)	KTH på uppdrag av Villaägarnas riksförbund	-10 % till -25 %	Inom 2 km, avtar efter 6–8 km	Effekt varierar mellan regioner. Ca 600 000 försäljningar.
Norge	Samfunnsøkonomen (2024)	Forskare vid OsloMet, ej universitetsstudie	-15 % (0–2 km), -4,4 % (6–7 km)	Påverkan upp till 6-7 km	Första nationella studie, baserad på 230 000 försäljningar. Större påverkan vid större anläggningar.
Finland	FCG/Taloustutkimus (2022)	Privat konsultstudie på uppdrag av finska vindkraftsindustrin, ej universitetsstudie.	Ingen signifikant påverkan	–	Ej akademisk studie, uppdragsfinansierad. Ca 1000 försäljningar.
Finland	Linnala, L.-M. (2024)	Helsingfors Universitet	Ingen signifikant skillnad	–	

5.2 SVENSKA STUDIER

I de två svenska studierna konstateras kraftigt negativ påverkan av fastighetsvärden inom 2 km från en vindkraftsanläggning, och ytterligare effekt upp till 6 km och liten effekt upp till 8 km från vindkraftverken. För södra Sverige konstateras en effekt upp till 10 km från området.

Om vi översätter dessa avstånd till den planerade vindpark Högaberget så betyder det att denna anläggning kraftigt kommer att påverka de närliggande husen och gårdarna samt de närbelägna bostadsområden i Flen - framförallt Bjurtorp, Flensby och Ekliden. Men även övriga Flen kommer att

drabbas, eftersom tätorten ligger inom 2-4 km från det planerade området. Andra orter som definitivt kommer att påverkas är Skebokvarn och Vadsbro som ligger inom 4-6 km från området.

Enligt Wilhelmsson & Westlund (2022) minskar fastighetsvärdet enligt följande: Inom 2 km: Ca -10 till -25%. Inom 2-4 km: Ca -5 till -10%. Inom 4-6 km: Ca -2 till -5%. Inom 6-8 km: Avtagande

Tabell 2. Två svenska studier

Studie	Institution	Effekt på fastighetspriser	Avstånd	Kommentar
Wilhelmsson & Westlund (2021)	Kungliga Tekniska högskolan (KTH)	-19-23% (stora parker >10 turbiner)	Inom 2 km, avtar vid 6–8 km	Störst effekt nära stora parker med storsa vindkraftverk Ju större park, desto större effekt med prisfall på ner till 40%. Studien fick kritik för metod.
Wilhelmsson & Westlund (2022)	Kungliga Tekniska högskolan (KTH)	-10 till -25% -13% för södra Sverige och -25% för norra.	Inom 2 km, avtar vid 6–8 km I södra Sverige effekt upp till 10 km	600 000 faktiska försäljningar. Ingen effekt på mindre verk och parker (2001-2007).

5.3 UPPSKATTAD VÄRDEFÖRLUST FASTIGHETER I FLENS KOMMUN

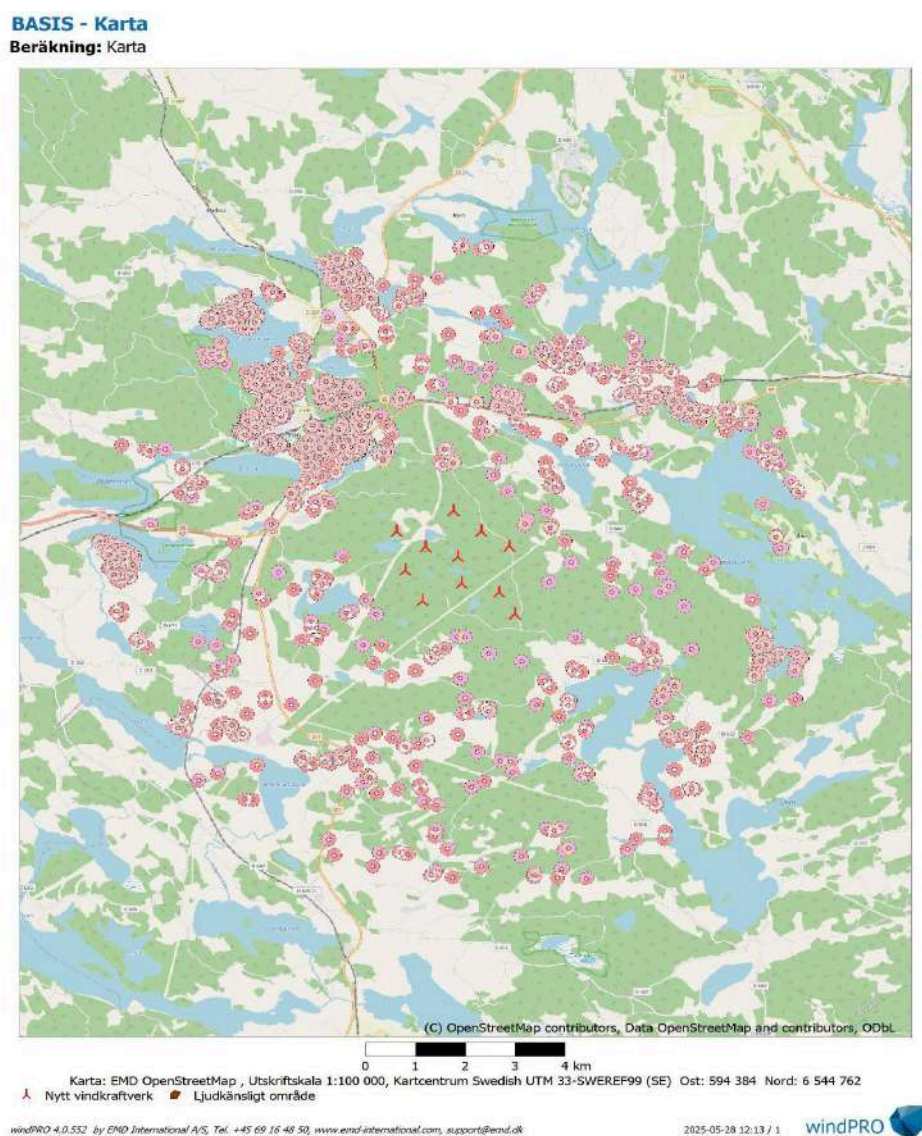
Av Wilhelmsson & Westlunds studier kan vi utläsa att de sjunkande fastighetspriserna slår olika beroende på ett antal variabler. En avgörande variabel är storleken på vindkraftverken, en annan variabel är hur många vindkraftverk som en anläggning består av. Höga vindkraftverk och anläggningar med fler än 10 vindkraftverk anses ha störst effekt.

Noteras bör att Wilhelmsson & Westlunds forskning baseras på anläggningar med vindkraftverk av **lägre** höjd än Högaberget, vilket innebär att prisfallet i Flen sannolikt blir ännu större. Dessutom har huspriserna i Flen redan en fallande trend, vilket gör Flen extra sårbart för ytterligare prispress.

Vi har räknat på den genomsnittliga värdeminskningen som framkommer i studien från 2022. Vår uppskattning utifrån Wilhelmsson & Westlund är att den negativa effekten på fastighetsvärdet i Flens kommun kommer att landa på en värdeförlust på ca 170-371 miljoner kronor. (Se tabell 3) Observera att i beräkningen ingår inte landsbygdsfastigheter som gods och gårdar, ej heller hyresfastigheter i tätorten. När dessa räknas in kommer den faktiska värdeminskningen att bli mycket högre!

För att beräkna antalet bostadshus (1940 st) inom olika avstånd har vi använt programmet Windpro. Avståndet har beräknats utifrån vindkraftverkens preliminära positioner. Om vindkraftverken flyttas inom och placeras närmare ytterkanten kommer antalet fastigheter som drabbas öka ytterligare.

Bild 1. Bostadshus inom 6 km som kommer att drabbas av värdeförlust

Tabell 3. Uppskattad värdeförlust i Flens kommun

Övre spannet av prissänkning				
Huspris mkr	Avstånd	Antal hus	Prissänkning	Förlust i miljoner kronor
2,1	Inom 2 km	147	25,0%	77,2
2,1	2-4 km	1006	10,0%	211,3
2,1	4-6 km	787	5,0%	82,6
				Totalt 371,1
Minimum prissänkning				
Huspris mkr	Avstånd	Antal hus	Prissänkning	Förlust i miljoner kronor
2,1	Inom 2 km	147	10,0%	30,9
2,1	2-4 km	1006	5,0%	105,6
2,1	4-6 km	787	2,0%	33,1
				Totalt 169,6

5.4 KOMPENSATION TILL FASTIGHETSÄGARE

I debatten och i underlag från vindkraftsindustrin så nämns ofta kompensation till fastighetsägare med bostad i närheten av en vindkraftsetablering. Tanken om kompensation utgår från SOU 2023:18 "Värdet av vinden" där utredarna föreslår att kompensation till bostadsägare i ett område ska räknas på 2 % av bolagets intäkter. Noteras bör att "Värdet av vinden" är en SOU, d v s en utredning. Det finns i dagsläget (maj 2025) inga tecken på att regeringen kommer att lyfta den och lägga ett lagförslag om kompensation. Därmed är dessa ersättningar än så länge bara spekulationer.

Enligt förslaget ska ersättningen delas av dem som äger småhus (bostadshus) inom 10 gånger höjden på vindkraftverken. Vid en höjd av 270 meter blir avståndet till de hus som ska få kompensation 2,7 km från närmaste vindkraftverk. Om vi gör en uppskattning med hjälp av programmet Windpro (se bild 2) att det ligger c:a 500 bostadshus inom 2,7 km och utgår från maxtaketen på 2 % och ett elpris på ca 40 öre per kWh (snittpris för elområde 3 under 2024), så landar den genomsnittliga ersättningen på c:a 4000 kr/år och bostadshus. Ser man till specifikt vindkraftsel som har ett lägre elpris så hamnar vi på en ännu lägre siffra c:a 3500 kr/år (se tabell 4). De som bor närmare får en högre ersättning och de som bor längre bort får en lägre ersättning.

Denna ersättning kan aldrig kompensera för sänkta fastighetspriser. Än mindre för förstörd miljö i form av skövlad natur i omgivningen, störningar av buller och infraljud från rotorbladen, störningar av blinkande hinderbelysning, samt förstås det visuella intrycket av dessa enorma vindkraftverk som skapar en känsla av att bo i ett industrilandskap istället för nära naturen på landsbygden.

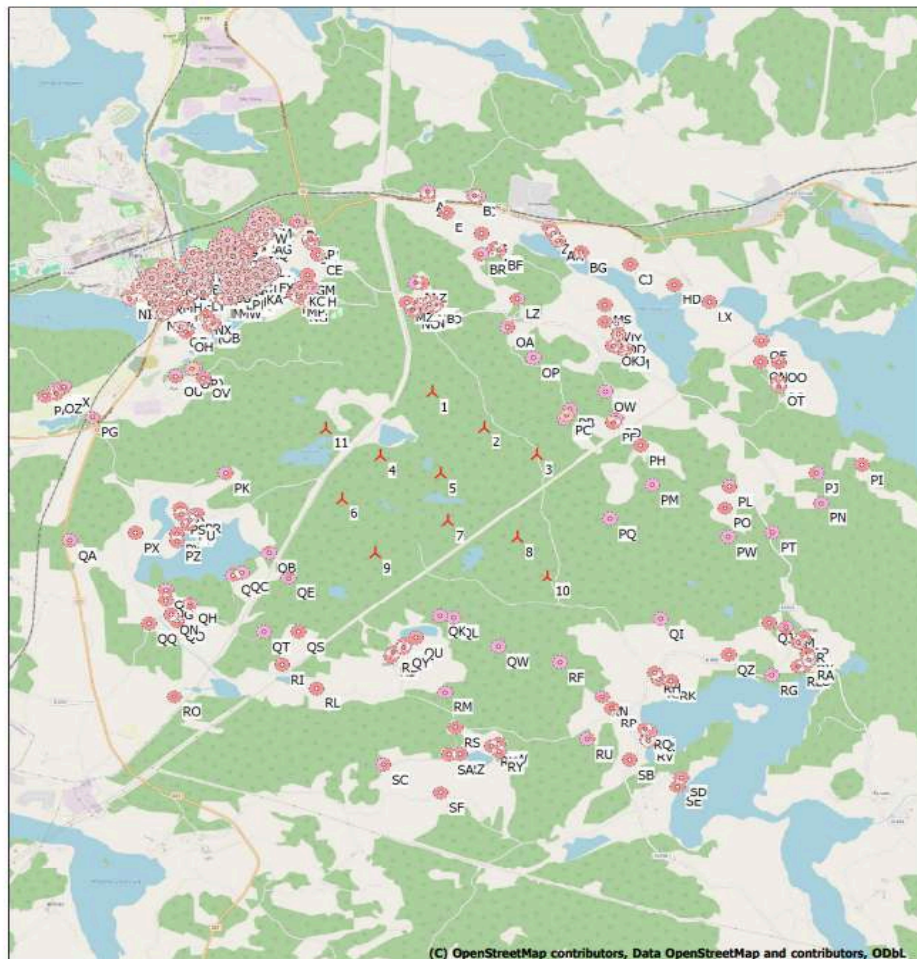
Tabell 4. Uppskattning av omsättning och genomsnittlig kompensation per hushåll vid olika elpriser och kompensationsnivåer. Total årsproduktion: 253 GWh (enligt SR Energys samrådsunderlag)

Elpris (kr/kWh)	Total omsättning (MSEK/år)	2 % kompensation (kr/år)	Kompensation per hushåll (kr/år)
0,30	75,9	1 518 000	3 036
0,50	126,5	2 530 000	5 060
0,75	189,8	3 796 000	7 592
1,00	253,0	5 060 000	10120

Bild 2. Antal bostadshus med rätt till kompensation (inom 2,7 km från närmaste vindkraftverk) om förslaget i SOU "Värdet av vinden" skulle gå igenom beräknas till c:a 500.

BASIS - Karta

Beräkning: Inbördes avstånd

Karta: EMD OpenStreetMap, Utskriftsskala 1:55 000, Kartcentrum Swedish UTM 33-SWREF99 (SE) Ost: 594 633 Nord: 6 544 641
 Nytt vindkraftverk Ljudkänsligt område

windPRO 4.0.552 by EMD International A/S, Tel. +45 69 16 48 50, www.emd-international.com, support@emd.dk

2025-05-26 04:05 / 1

5.5 KOMPENSATION I FORM AV INLÖSEN AV FASTIGHETER

Enligt SOU "Värdet av vinden" så ska ägare av intilliggande fastigheter (inom sex gånger ett landbaserat vindkraftverks totalhöjd d v s $6 \times 270 \text{ m} = 1620 \text{ m}$) för att skapa en grundtrygghet vid projektering, få rätt till inlösen. Dessa ska, inom ett år från det att verket satts i drift, kunna begära att vindkraftsparkens tillståndshavare löser in deras fastighet. Ersättningen ska motsvara vad fastigheten hade varit värd om parken inte hade uppförts. Frågan är om det här är en väg som Flens kommun vill gå? Om fastigheter blir osäljbara och löses in och folk flyttar så minskar kommunens befolkning och skatteintäkter. Att möjligheten till att lösa in fastigheter föreslås bli lagstadgat är ett erkännande för att det inte går att bo i närheten av en vindkraftverkspark.

5.6 KOMPENSATION TILL BYGDEN - VINDBONUS / BYGDEPENG

Vindbonus / bygdepeng fungerar som en fond där vindkraftsägare placerar en liten andel (0,2–0,5 procent) av bruttointäkten för att finansiera lokala intressen. I debatten förs bygdepengen ofta fram som exempel på ett av de sätt på vilket lokalsamhället tjänar ekonomiskt på vindkraft.

I skrivande stund (maj 2025) finns inte några individuella siffror per anläggning redovisade för 2024 och vi har därför utgått från de siffror SR Energy har publicerat för 2023. SR Energy har för 2023 betalat ut mellan 70 000 kr och 360 000 kr i vindbonus per vindpark.

Detta är ungefär lika mycket som kommunalskatten för mellan 1 och 5 skattebetalare i Flen, lite beroende på vilken inkomst man räknar på. Det räcker alltså att mellan 1 och 5 personer med medianlön flyttar från kommunen för att det ska vara en nettoförlust för bygden, detta oaktat minskade intäkter för den kommunala fastighetsavgiften.

Av SR Energys årsredovisning för 2024 framgår att bolaget betalat ut totalt 2,4 miljoner kronor i vindbonus, fördelat på 236 vindkraftverk, vilket innebär drygt 10 000 kr per verk (plus bygdepeng för Vindpark Fjällberget på 56 000 kr). Med Högabergets 11 verk skulle det innebära lite drygt 110 000 kr per år till Flensbygden, d v s motsvarande intäkterna för cirka 1,5 skattebetalare.

Bygdepeng/vindbonus är alltså en försvinnande liten kompensation i sammanhanget.

EN ETABLERING STRIDER MOT KOMMUNENS EGNA PLANER

Sammanfattning

I argumentationen vid bland annat informations- och dialogmötet om vindkraft den 14/5 har vi hört att en vindkraftsetablering är i linje med de mål som kommunen satt upp i olika planer. Vår uppfattning är det motsatta - en vindkraftsetablering på Högaberget strider mot flera av de mål som kommunen antagit både i Hållbarhetsprogram och i Översiktsplan "Sörmlands hjärta - med plats för alla".

Vidare har vi konstaterat att kommunen inte gjort sin egen läxa: I avsnitt 3.3.3 - Förnybara energikällor i Översiktsplanen presenteras ett ställningstagande som är avgörande i denna fråga. Där står att Flens kommun ska arbeta fram ett tematiskt tillägg som redovisar lämpliga platser för olika typer av förnyelsebara energikällor. Något sådant tillägg finns dock inte. I Hållbarhetsprogrammet läser vi att "inget mål får ske på bekostnad av något annat mål". När vi läser Hållbarhetsprogrammet kan vi konstatera att det är fler mål som drabbas än som uppfylls i och med en etablering av vindkraft på Högaberget.

6.1 HÅLLBARHETSPROGRAMMET

Hållbarhetsprogrammet utgår från Flens kommuns vision som uttrycker ett ansvar för en hållbar utveckling. De tre huvudområdena inom hållbarhet förklaras som ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet och presenteras mer utförligt genom 17 olika odelbara målområden. Vi noterar att "inget mål får ske på bekostnad av något annat mål". Enligt vår uppfattning kommer det att bli svårt, för att inte säga omöjligt, att uppnå flera av målområdena i hållbarhetsprogrammet om en

vindkraftsanläggning etableras i direkt anslutning till Flens tätort. Anläggningen riskerar att påverka Flens kommuns attraktivitet, kommuninvånarnas välmående, ekonomiska förutsättningar samt delar av ekosystemet på ett negativt sätt.

6.2 ÖVERSIKTSPLANEN "SÖRMLANDS HJÄRTA - EN PLATS FÖR ALLA"

I Översiktsplanen ges en utförlig presentation av Flens kommuns långsiktiga utveckling av den fysiska miljön. I avsnitt 3.3.3 - *Förnybara energikällor* presenteras ett ställningstagande som vi anser är avgörande i denna fråga:

"Flens kommun ska aktivt verka för förnyelsebara energikällor. Vidare utredningar behöver göras genom att arbeta fram ett tematiskt tillägg till översiktsplanen som redovisar lämpliga platser för olika typer av förnyelsebara energikällor."

I dagsläget saknas detta tematiska tillägg till Översiktsplanen. Kommunen har helt enkelt inte gjort den hemläxa den tidigare gett sig själv och därmed varken utrett, diskuterat eller kartlagt vilka platser i kommunen som skulle kunna vara lämpliga för förnyelsebara energikällor.

Vi har även noterat att Länsstyrelsen redan 2018 påpekade att kommunen borde göra en utredning och ett ställningstagande i denna fråga *"Länsstyrelsen saknar en genomgång i översiktsplanen av förutsättningarna för vindkraft i kommunen, och ett ställningstagande från kommunen om hur man ser på vindkraftsetableringar i olika områden."* (Samrådsredogörelse Översiktsplan 2018 s.38, Dnr SBN/2015:327).

Enligt vår mening så måste kommunen börja i rätt ände och först utreda vilka platser som skulle kunna vara lämpliga för denna typ av etableringar (ett tematiskt tillägg/ställningstagande kring förnyelsebara energikällor t ex vindkraft) istället för att som i detta fall ignorera det ställningstagande som man gjort i Översiktsplanen och låta ett exploaterande bolag ta initiativet och föra taktpinnen i en så avgörande strategisk fråga.

I ställningstagandet 3.3.3 läser vi vidare att

"Etableringar för energiproduktion förutsätter att platser ska vara lämpliga för utbyggnad med hänsyn till andra intressen. Särskilt viktigt är att undvika negativ påverkan på natur- eller kulturvärden, landskapsbilden samt negativa effekter för närboende."

Eftersom kommunen inte har något underlag i frågan så kan kommunen rimligen inte avgöra om den planerade vindparken Högaberget är förenlig med kommunens översiktsplan eller ej. Därmed är ett nej till denna placering det enda svar som kommunen rimligen borde kunna ge. Kommunen måste först utreda och ta fram en vindkraftsplan och först därefter kan kommunen ta ställning till förslag från externa aktörer.

Vid en vindkraftsetablering är det normalt det exploaterande bolaget som tar fram alla underlag. Dessa underlag ska självklart vara sakliga men eftersom de inte tas fram av en oberoende aktör, utan av en av parterna i processen som också har ett starkt egenintresse av en viss utgång, så hamnar en kommun, som inte själv är färdig med sitt ställningstagande, i händerna på exploitören. Detta anser

vi vara oerhört riskfyllt och inte ansvarsfullt mot medborgarna, i synnerhet för en kommun som Flens som har mycket att förlora på att beslutet blir fel.

Den konsekvensanalys som vi ställt samman pekar mot en negativ utveckling inom samtliga intresseområden som presenteras i översiktsplanens ställningstagande. Nedan kommer en översiktlig presentation av vår konsekvensanalys kopplad till Flens kommuns hållbarhetsprogram. Vi menar att en vindkraftsanläggning på Högaberget inte bara försvårar utan även undergräver flera av hållbarhetsmålen för Flens kommun.

6.3 SOCIAL HÅLLBARHET - SOCIALA KONSEKVENSER

En vindkraftsanläggning på Högaberget kommer få en negativ inverkan på kommunens **attraktivitet**, särskilt med tanke på anläggningens närhet till Flens tätort och omkringliggande fastigheter på landsbygden. Många personer vill - av flera anledningar - helt enkelt inte leva i närheten av vindkraftverk: Den visuella upplevelsen av att natur och landskap inte ses lika attraktiva, blinkande hinderbelysning, skuggreflexer och monotont buller upplevs störande. Dessutom finns en rädsla för vindkraftverkens påverkan på människors hälsa (via t ex infraljud som kan vara skadligt).

Flera av hållbarhetsmålen kommer att bli svåra att nå och försvåra förverkligandet av bland annat *Målområde 16 - Fredliga och inkluderande samhällen*. Inom ramen för detta målområde beskrivs Flens kommun som en attraktiv kommun att bo och verka i. Vidare står det "attrahera nya och befintliga invånare erbjuds en livsmiljö som är inkluderande och ger förutsättningar för ett gott och aktivt liv, i stadsbygd såväl som landsbygd". Vi är övertygade om att en vindkraftsanläggning på Högaberget kommer försvåra för kommunen att locka nya invånare.

I *Översiktplan - Sörmlands hjärta med plats för alla* (sida 11) presenteras utvecklingsstrategin för Flens kommun. Utvecklingsstrategin uttrycker hur kommunen på ett översiktligt plan ska utvecklas och belyser kommunens mer långsiktiga intentioner, framförallt gällande fysisk planering. Enligt utvecklingsstrategin markeras skogsområdet sydost om sjön Bjuren som ett viktigt **tätortsnära närrekreationsområde**. Den omfattande exploatering som en vindkraftsanläggning på Högaberget innebär kommer att omvandla delar av detta tätortsnära närströvområde till ett industriliknande landskap, vilket skulle innebära ett mycket tydligt avsteg från de intentioner kommunen presenterar i Översiktsplanens utvecklingsstrategi.

En vindkraftsanläggning på Högaberget och den påverkan som den medför på såväl tätortsnära natur, rekreationsområden som **biologisk mångfald** strider också mot Hållbarhetsprogrammet. Om ett utpekat tätortsnära närrekreationsområde marginaliseras eller t o m helt och hållet tillintetgörs till följd av en vindkraftsanläggning, kommer flera målbilder inom målområdet 3 och 15 bli svåra att uppnå till år 2030. I *målområde 15 Ekosystem och biologisk mångfald* beskrivs det att kommunen har för avsikt att öka mängden tätortsnära och skyddad natur med biologisk mångfald i syfte att främja hälsa, välbefinnande och välfärd och ett aktivt friluftsliv. I *målområde 3 Hälsa och välbefinnande* lyfter man fram att Flens kommun främjar möjligheter till friluftsliv, naturupplevelser och kulturliv inom kommunens gränser. Noteras bör att även Norrtorps golfbana och Brukshundsklubben, som också räknas som ett rekreationsområde, kommer att drabbas negativt av närheten till vindkraft på Högaberget.

6.4 EKONOMISK HÅLLBARHET - EKONOMISKA KONSEKVENSER

De sjunkande fastighetsvärdena är en alarmerande konsekvens av en vindkraftsanläggning på Högaberget. Anläggningens närhet till fastigheter i såväl tätort som på landsbygd riskerar att **minska attraktiviteten** för att vilja införskaffa eller äga bostäder i Flens kommun. Enligt våra beräkningar kommer den totala värdeminskningen på småhus kommer att uppgå till ett värde av ca 170-370 Mkr. Denna siffra kommer att bli ännu högre när vi räknar in värdet av landsbygdsfastigheter, gods och gårdar, och hyreshus.

Vi anser att en utveckling mot sjunkande fastighetsvärden, förutom att minska kommunens attraktivitet och därmed strida mot *målområde 16 Fredliga och inkluderande samhällen* även kommer att leda till att flera av målbilderna inom *målområde 11 - Hållbara städer och samhällen*, blir svåra att uppnå till 2030. Med sjunkande fastighetsvärden och en boendemiljö som kan störas av närheten till vindkraftverken blir det svårt att uppfylla skrivningen "Det finns god tillgång till attraktiva och hälsosamma bostäder i olika prisklasser, storlekar och upplåtelseformer."

Ytterligare ett målområde, *målområde 8 Anständiga villkor och ekonomisk tillväxt* anser vi blir svårt att uppfylla till 2030. Målområdet beskrivs enligt följande "Turismen och besöksnäringen har utvecklats, med särskilt fokus på kommunens natur-, kultur- och friluftsvärden. Kommunen underlättar för turism med låg miljö- och klimatpåverkan." Eftersom vi är övertygade om att vindkraftsanläggningen på Högaberget kommer att få en sådan omfattande inverkan på upplevelsen av det omgivande landskapet (en av **besöksnäringens och turismens** viktigaste styrkor) både visuellt men även vad gäller påträngande ljus och ljud, befarar vi att det inte går att uppnå den målbilden och den utveckling som beskrivs i hållbarhetsprogrammet kommer helt att avstanna.

6. 5 MILJÖMÄSSIG HÅLLBARHET - MILJÖMÄSSIGA KONSEKVENSER

För att kunna etablera en vindkraftsanläggning på Högaberget krävs omfattande exploatering av området. Det sammanhängande skogslandskapet förvandlas då till ett industriliknande landskap med tillkomst av nya och mycket bredare vägar, avverkning av skog, gjutning av fundament och uppresning av diverse servicebyggnader och ställplatser. Områdets karaktär kommer drastiskt att förändras och flertalet djurarter riskerar att trängas undan.

I Hållbarhetsprogrammets senaste rapport - *Hållbarhetsrapport 2022* hade målområde 15 - *Ekosystem och biologisk mångfald* statusen "Flera ytterligare förbättringar krävs". Bland annat ska betydligt mer areal bevaras för att främja **biologisk mångfald**. Flens kommun ligger långt under riksmedel gällande andelen skyddad natur (1,5 % för Flens kommun jämfört med 11,3 % för riket). Det är framförallt i anslutning till **kommunens gröna och blå samband** som naturen i Flens kommun ska skyddas.

Området kring Högaberget är enligt skrivelse 3.3 i Flens kommuns *Natur- och vattenvårdsprogram* tydligt markerat inom kommunens blå samband. En etablering av vindkraft här kommer alltså gå stick i stäv mot ambitionen att främja biologisk mångfald i anslutning till kommunens blå samband!

Vidare läser vi att Flens kommun måste bli betydligt bättre på att integrera kunskap om ekosystemtjänster och biologisk mångfald i samhällsplaneringen, detta enligt statusbedömning av den andra målbilden inom *målområde 15 i Hållbarhetsrapport 2022*; *“Redovisningarna visar att det behövs mer arbete för att integrera ekosystemtjänster i samhällsplaneringen”*. Nyttjandet av mark ska dessutom främja ett bevarande av den biologiska mångfalden, vilket inte heller rimmar särskilt väl med en etablering av en vindkraftsanläggning som antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Området kring Högaberget har ett rikt fågelliv. Enskilda landbaserade vindkraftverk orsakar i snitt 5-10 omkomna fåglar per år. Utmärkande i statistiken är framförallt dödsfall till följd av kollision av större rovfåglar och hönsfåglar, fåglar som ofta har observerats i området kring Högaberget.

Enligt Naturvårdsverkets våtmarksinventering (VMI) återfinns två våtmarker med höga naturvärden inom och intill området för den tilltänkta vindkraftsanläggningen. Vid våtmarker tycks fågeldödligheten till följd av kollisioner med vindkraftverk öka. Vindkraftverkens storlek är också av betydelse, då större verk i snitt dödar fler fåglar i jämförelse med mindre verk, enligt Naturvårdsverkets statistik. Platsen är utifrån alla aspekter vi nämnt ovan olämplig för en omfattande exploatering. En etablering av vindkraft kommer således försvåra genomförandet av samtliga punkter i hållbarhetsprogrammets *målområde 15 Ekosystem och biologisk mångfald* som vi återger i sin helhet nedan: i

- År 2030 har en betydligt större andel av ytan i Flens kommun ett formellt skydd, till exempel i form av naturreservat, i första hand områden inom kommunens gröna och blåa samband som pekas ut i översiktsplanen.
- Den biologiska mångfalden bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt i kommunens skogs- och parkförvaltning samt samhällsplanering. Hänsyn till ekosystemtjänster är integrerad i samhällsplaneringen.
- Människor har tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.
- Det finns gott om tätortsnära natur som ger goda förutsättningar för ett aktivt friluftsliv.
- Kunskapen om naturens skyddsvärde och människans ansvar att förvalta den väl påverkar våra handlingar såväl inom organisationen som i interaktion med andra.

En förgrening av **kommunens blå samband** rinner rakt igenom området där den planerade vindkraftsanläggningen Högaberget kommer breda ut sig. Avrinningsområdet går via förgreningar mellan sjöarna i området och rinner i östsydostlig riktning mot sjön Uren, genom Forsaån och slutligen ut i Båven. Sjön Båven är en av de sista kända vattendragen i Sverige som har en population av den nära hotade (NT) malen. Båven är också av riksintresse att bevara, en av Flens kommuns allra främsta rekreatiomsområden och här återfinns flera fågelskyddsområden, Natura 2000 områden och naturreservat såsom exempelvis Båvenöarna och Aspö. Eventuella utsläpp i samband med vindkraftsetableringen kommer således med stor sannolikhet slutligen hamna i Båven.

Enligt våtmarksinventering (VMI) har två våtmarker innehållande höga naturvärden pekats ut i området. Den ena är lokaliserad i anslutning till Igelsjön och den andra mellan Kvarnsjön och Noren. Enligt strandskyddet får inte åtgärder vidtas som väsentligt ändrar livsvillkor för djur och växter. En vindkraftsanläggning utifrån rådande beskrivning, med 11 stycken 270 meter höga verk, förutsätts

enligt lagtexten i Miljöbalken medföra en betydande miljöpåverkan, och således en åtgärd som ändrar livsvillkor för arter i närheten. Både *målområde 15 - Ekosystem och biologisk mångfald* (som vi tidigare återgivet i sin helhet ovan) och *Målområde 14 - Hav och marina resurser* presenterar målbilder som tydligt talar mot etableringen med avseende av kommunens blå samband.

Målområde 14 - Hav och marina resurser handlar om att kommunen aktivt ska förebygga nedskräpningen samt utsläpp av föroreningar, mikroplast och näringsämnen och att Invånare tar ett gemensamt ansvar för sina närmiljöer. Vi vet att etableringen av vindkraftverk ger en miljöpåverkan som går stick i stäv mot detta mål.

Den konsekvensanalys som vi påvisar i detta dokument visar tydligt att en vindkraftsanläggning på Högaberget är olämplig, när vi läser kommunens egna planer och program finner vi fler argument mot en etablering än för.

Bild 1. Dammkärret. Foto: Måns Danneman.

FOLKETS RÖST

Planerna på en etablering av vindkraft på Högaberget har mött stort motstånd. Här presenteras de insändare som publicerats i Eskilstuna-Kuriren. Samtliga under maj 2025. Utöver dessa insändare finns ytterligare material i form av kampsånger, dikter och små filmer som alla beskriver kommuninvånarnas frustration över den planerade Vindpark Högaberget i vår Fb-grupp "Stoppa placeringen av en vindkraftanläggning på Högaberget"

Insändare av Martin Dunkars i Eskilstuna-Kuriren 250524

Freitag 23 maj 2025

OPINION 15

Mötet om vindkraften — vilken odemokratisk fars!

INSÄNDARE

Jag kan bara inte låta bli att lyfta fram mina åsikter runt mötet som Flens kommun bjöd in till 14 maj i lokalen Skjortan.

Kommunen bjuder in sina invånare och fastighetsägare för att få ta del av deras åsikter runt en eventuell vindkraftsparkanläggning där det är på förslag att bygga Sveriges hittills högsta vindkraftverk, 270 meter höga, i direkt anslutning till Flens centrum. Och inte ett eller två, utan 11 stycken verk som tävlar med Eiffeltornet i storlek.

Den tänkta platsen är ett fantastiskt naturskönt område med små sjöar och vattendrag där vissa mynnar ut i Båven. Båven, där det fortfarande finns mal som är hotad på grund av miljöförändringar. Området har ett fantastiskt fågelliv, det finns tallrika, grönsångare, spillkråka, havsörn, rördrom, mindre hackspett, gulsparv, rörsångare, svartvit flugsnappare, tjäder, brunand, fiskgäse, röd glada liksom observationer av kungsörn - denna mångfald av fåglar där vissa är hotade och andra nära hotade lever här i samspel med naturen. Men hotas av klädfingriga nihilister.

Redan här tänker jag att folkomröstning är det som behövs i frågan!

Åter till mötet. För att få delta behövde man förnamla sig. Maxantal var 80 personer. Det är 0,5 procent av Flens befolkning. Då jag hörde om planerna mejlade jag och bad dem att ordna en större lokal för denna så viktiga fråga. Till svar fick jag att lokalen Skjortan valdes på grund av att den

Flens kommunchef Håkan Bergsten var en av dem som pratade under mötet den 14 maj.

FOTO: JOHAN KINDMARK

uppfyller gällande krav på brandskydd och tillåter webbsändning.

Det är häpnadsväckande. Menar de då att Stenhammarskolan, som kan ta emot 400 personer, inte uppfyller gällande brandkrav? Eller att Amazon, som tar upp till 600 personer, inte heller uppfyller krav på brandskydd?

Att webbsända kan man göra från vilken lokal som helst. Så hur ska man förstå ett sådant svar från kommunen?

De valde alltså Skjortan och att ta emot 80 personer fysiskt. Jag har senare tittat på webbsändningen. Formatet var som gjort för att träka ut även den ivrigaste entusiasten med 10, 15 respektive 20 minuters långa pauser då allt stod stilla. Vidare gissar jag att många äldre inte har kunskapen eller tekni-

Vindkraftsmötet hölls på Skjortan i Flen.

ken för att kunna koppla upp sig till en webbsändning. Så enligt mig ett högst odemokratiskt förfarande från kommunen, där man redan från början kringstämmer medborgarnas möjlighet att delta.

Nu till själva mötet, där farsen får blomma ut i sin helhet. På plats beordrades vi att sätta oss vid ett angivet bord. Vad vi skulle diskutera och vad vi, hör och häpna, INTE fick diskutera talades om för oss. Vi skulle

till exempel endast diskutera våra egna erfarenheter av vindkraft och förbjöds att prata om det vi läst oss till. Kan någon vettig person begripa klokskapen i detta? Då Flen inte har några vindkraftverk ännu så antar jag att det inte är jättemånga som har egna erfarenheter och det är väl just det greppet kommunen försöker ta här.

Utän att ha egna erfarenheter så finns det väldigt mycket fakta att ta hjälp

av i vindkraftsfrågan. Till exempel är det konstaterat att fastighetspriserna sjunker rejält i närhet till vindkraftsparker. Vem vill bo kvar eller flytta hit när man omvandlar naturen till ett industrilandskap? En etablering innebär skogsskövling, vägnät för att komma fram med allt byggmaterial liksom stora hårdgjorda ytor för kranar som ska kunna manövrera bygget. Att Socialdemokraterna inte kommer med besked i frågan är bekymmersamt. Att Centerpartiet som jag alltid trott var FÖR landsbygden inte sagt nej förundrar mig.

Nu åter till Skjortan-mötet. Kommunchefen vill höra invånarnas positiva åsikter runt vindkraften och talar sig varm för hur Flen kan bidra för landets energiförsörjning. Trots att det inte

är kommunens ansvar att lösa energifrågan. Det presenteras fakta om positiva aspekter av vindkraft för Flen. MEN, inte ett enda argument för de negativa aspekter som kommer drabba kommunen, jag ramlade bokstavligen av stolen.

Någon påpekade klokt att Sörmland producerar väldigt mycket havre som går till Norrland - de i Norrland får del av vår havre och vi av deras energi. Vi delar på resurserna utifrån möjlig-heterna. Det tycker jag är ett land och samhälle i balans.

Jag är kanske naiv, men jag tror att initiativ som Blacksta vingård, Warbro kvarn och kanotcenter i Skebo kvarn är pionjärer i en framtid för Flen. Det är den gröna omställningen och det som kommer efter-sökas som lyx och där Flen har möjlighet att gå från en belastad till en framgångsrik kommun.

För att ta det lilla perspektivet. Så här klockan halv fyra på morgonen i skrivandets stund hör jag fågelkvit-ter, vi har sen i fjol fått hit steglitsan. Hågen blom-mar och tallstammarna lyser röda i morgonljuset och jag känner mig delaktig i något som är så mycket större än mig själv. Jag som tänkt att denna plats, som var en ödegård då jag köpte det, skulle kunna bli mina två tonårsdöttrars tillflyktsort den dag de studerat klart och upptäckt världen. Dessa önskingar och plan-er för framtiden raderas nu om vindkraftsparken etableras alldeles i närhe-ten. Jag kommer inte ens kunna sälja fastigheten. Den blir åter en ödegård.

Martin Dunkars

Lördag 24 maj 2025

OPINION 23

Lägg in ett veto, Flens kommun!

INSÄNDARE
Min fru och jag är nyinflyttade i Flen. Vi har köpt en vackert belägen gård i de vackra omgivningarna. Flen är verkligen vackert, omgivet av sjöar i alla riktningar. Vi var så nöjda över detta.

Men, jag är inte säker på att vi hade gjort förvärvet om vi vetat att det funnits planer på en vindkraftspark som berör oss. Och, jag tror att jag inte är den ende som resonerar likadant. Få, eller kanske till och med ingen, vill investera i eller frivilligt bo i anslutning till en vindkraftspark.

En vindkraftspark kommer att sänka värdet på alla berörda fastigheter med mellan 10 och 20 procent och för vissa med 100 procent. Få vill köpa och andra kommer inte att kunna sälja. Banker kommer inte att låna ut till många befintliga fastighetsägare eftersom värdena sjunker. Det blir en nedåtgående spiral för Flen, så länge hotet vilar över Flen.

Jag tror inte att det kommer

att bli en vindkraftspark i Flen, när jag ser till vilka andra projekt som inte gått igenom alla överklaganden, när man i detta fall därutöver ser till närheten till boendet med bullret och belysningen, samt riskerna med avrinningen till Båven, Natura 2000 och effekter på vilt- och fågellivet.

Planen och hotet lägger en "värmefilt" över utvecklingen i anslutning till Flen. Ju tidigare kommunen lägger in sitt veto, desto snabbare kan utvecklingen komma igång för Flen.

Det är så klart att vi behöver energi, även om prognoserna är överskattade med hänsyn tagen till misslyckade satsningar på batterier och grönt stål, men vindkraft lönar sig sällan, inte ens till havs. Få vindkraftparker går med vinst i dag. De flesta går med förlust. De genererar mest kraft då priserna är låga och förlustbringande. Ju fler som byggs, desto sämre kommer de att gå. Och, föresattningsarna blir

Bilden är AI-genererad och skapad av föreningen Högabergen och alltså inte gjord av prof. Det är en uppskattning på hur det kan komma att se ut i Flen om planerna på vindkraft förverkligas.

FOTO: FÖRENINGEN HÖGABERGET

än sämre då vi får kärnkraft. Rara beslutet om kärnkraft rycker undan matan för värderingarna av befintliga vindkraftverk. Finansiering av nuvarande förluster

kommer att försvåras. Konkurserna kommer att öka framöver. Varför satsar inte Flen på att utveckla sina försäkringar, dels läget som knutpunkt, dels den vackra

naturen med alla sjöar. Utvecklade Högabergen till ett attraktivt friluftsområde. Utvecklade sollkraft, tack vare den nya industrin. Ta vara på närheten till Sörm-

lands hjärta med närheten till allt, som Stockholm med tåget, och bygg snyggt i anslutning till stationen och alla sjöar.

Nils Bildt

REGLER:

Äsikterna är skribenternas egna. De måste följa press-etiska regler för att kunna publiceras. Det innebär att de håller god ton, inte innehåller personangrepp, förtal eller förolämpningar. Redaktionen avgör om och när ett inlägg ska publiceras och vi förbehåller oss rätten att redigera dem. Vi prioriterar aktuella och lokala inlägg, samt svar på andras inlägg. Insänt material kan publiceras i andra tidningar.

Textlängder på insändare: Max 2500 tecken inklusive mellanslag. Skriv under med eget namn eller signatur. Men redaktionen måste i så fall få veta vem du är, samt adress och telefonnummer. Kritik av rannigven person ska underkännas med namn.

Textlängd för debatt: 3500 eller 2500 tecken inklusive mellanslag. Ange tydligt vilka som undertecknar artikeln. Anonyma debattartiklar publiceras ej. Innehållet ska vara argumenterande och väl underbyggt av fakta och ha en tydlig slutsats.

Mer opinion

Läs fler ledare, debattartiklar och insändare på ekuriren.se/asikter

I lotteriet från helvetet är du med – vare sig du vill eller inte

INSÄNDARE

Du har säkert tittat på Postkodlotteriet någon gång. Om du drar ditt postkodsnummer så får du en massa pengar. Du behöver inte göra något särskilt, bara ha en lott. Slumpen avgör, men du kan bli riktigt rik om du har tur.

Föreställ dig nu ett postkodlotteri från helvetet, som fungerar tvärtom. Om du drar ditt postkodsnummer förlorar du en massa pengar. Och du behöver inte ens ha någon lott.

Du behöver inte ha gjort något alls för att delta i dragningen.

Du vet inte ens om att du är med. Slumpen avgör, men du kan bli riktigt fattig om du har otur.

Men något sådant finns väl inte, tänker du. Tyvärr finns det i verkligheten.

I Sverige.

Nu. "Vindkraftsdebatter" heter postkodlotteriet från helvetet i verkligheten. Helt plötsligt får du veta att en vindkraftspark skall etableras där du bor. Jäms dina

Montagebild.

FOTO: CLAUDIO BRESCHIANI/JONAS EKSTRÖMER (TT)

protester sänts arbetena igång. Värdet på ditt hus börjar sjunka.

När vindkraftspacken väl är på plats finner du att din värld har förändrats. Din boendemiljö är försämrad och värdet på ditt hus är en

blek skugga av vad det en gång var. Och nu kommer det fantastiska. Du får ingen kompensation.

Zero.

Nada.

Du har inte gjort något

fel för att hamna här. Du

visste inte ens om att det kunde hända. Slumpen avgjorde. Och du har blivit fattig helt enkelt för att du hade otur att du drog din postkod.

Så fungerar postkodlotteriet från helvetet.

Visst är det otroligt att något sådant kan finnas. I en värdstat. I en välfärdstat. I Sverige.

Nu.

Aiolos

Onsdag 28 maj 2025

OPINION 19

Igelsjön i Högabergetsområdet i Flen.

FOTO: HASSE LJUNGQVIST

Vindkraft på Högaberg – en kniv i Sörmlands hjärta

INSÄNDARE
Det är med bestörtning jag ser att ett naturområde som har betytt mycket för mig och många andra Flensbor hotas av en utbyggnad som för tid och evighet kommer att förvandla ett vildmarksländande område med stora naturvärden. Det gäller Högaberg strax söder om Flen där man vill bygga 11 väldigt höga kraftverk. En vindkraftpark av den här storleken gör att många biotoper kommer att försvinna, flora och fauna kommer att lida stora förluster.

Att i en tid när kommunen står inför stora utmaningar, ekonomiskt och befolkningsmässigt, fatta ett beslut som tar ifrån Flen en av de få stora fördelar vi har, nämligen vår fantastiska natur, är ett rejält stolleprov.

I Nils Holgerssons underbara resor kan vi läsa om Sörmland: "Här har de tagit en stor sjö och en stor åb och en stor skog och ett stort berg, hackat dem i stycken, blandat dem om varandra och beett ut dem på jorden utan någon ordning." Det tänkte pojken, för han såg ingenting annat än små dalar och små sjöar och små kullar och små skogsdungar.

Så är det ju. Fråga vem som helst, gamla Flensbor eller nyinflyttade, alla ger samma svar. Våra sjöar, våra skogar, våra ekbackar, våra promenadstråk – det är det som ger Flen dess speciella karaktär.

Vindkraft på Högaberg är att sticka kniven i Sörmlands hjärta. Till de politiker som ska besluta om detta vill jag bara säga att den som sår vind kommer att få skördade stormar vid nästa val.

Hasse Ljungqvist

Tänkta etableringen – den mest huvudlösa jag sett

INSÄNDARE
Vid det här laget torde det vara känt för de flesta Flensbor att SR Energy planerar att bygga upp till 11 av landets hittills största vindkraftverk på Högaberg, 1 500 meter från Flen och närmaste bostadsområde. Jag bor själv utanför Flen men på samma avstånd. Jag är vuxen i närheten av vindkraft, men då har det rört sig om mindre kraftverk i öppet jordbrukslandskap och långt ifrån tätort. De här vindkraftverken är 270 meter höga. Det är högre än Kaknästornet och Globen staplade på varandra. Den tänkta etableringen i Flen är med råge den mest huvudlösa lokalisering jag sett.

Området Högaberg är det mest naturrika i Flens direkta närhet. Här finns småsjöar och våtmarksområ-

den med avrinning i läven. Här har vi sedan ungarna varit små vandrat, badat och plockat bär och svamp. Vi har mött alltifrån havsörn till vattensalamander. Men i alla dialoger jag haft med politiker har jag förstått att många verkar vara beredda att offra mycket av det för... ja, vad då? Är man ointresserad av påverkan på natur, rekreation och miljö så borde man åtminstone intressera sig för Flens framtid.

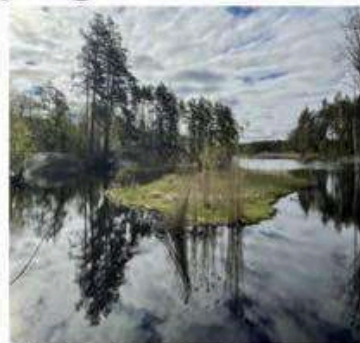
En vindkraftsetablering av den här storleken kommer att kraftigt påverka fastighetens värden i stora delar av Flen. Den största och enda relevanta studie som gjorts i Sverige visar på stark påverkan inom 2 kilometer (-25 procent) och stor påverkan (-11 procent) inom 2-4 kilometer. Den studien är baserad på etableringar av mindre vindkraftverk.

En vindkraftsetablering

så nära tätort ger såväl störningar visuellt som genom ljud och blöttrande hinderljus (ska vara synliga minst en mil).

En vindkraftsetablering så nära tätort får med stor sannolikhet en negativ påverkan på attraktionskraften för inflyttning till Flen. Likaså riskerar den att orsaka avflyttning för de som har möjlighet till det.

Det här borde rakt av ge ekonomiska incitament för politiken att redan nu säga nej. Inte till vindkraft, men till denna placering. Granskningar tidigare etableringar handlar det om få arbetstillfällen lokalt under en begränsad tid. De allmogor som SR Energy ger kommunen i form av "vindbonus", samt fastighetsskatt på kraftverken, är en bråkdel av den förlust som orsakas kommunen och dess invånare till följd

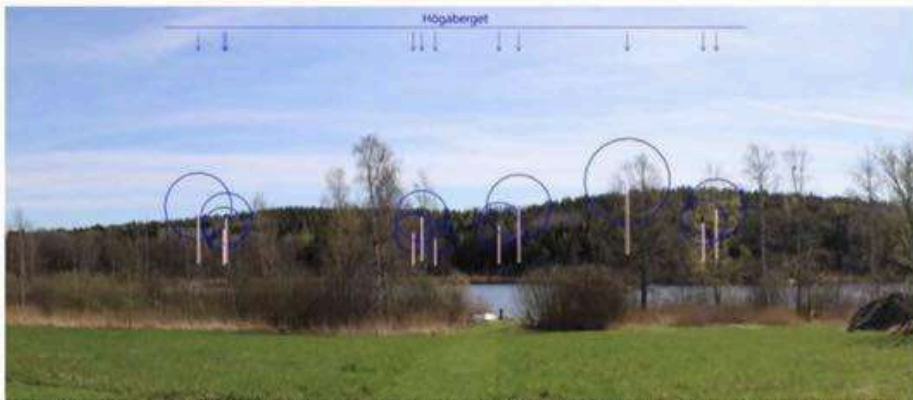
En bild från Damnkärret, Högaberg, Flen. FOTO: MÅNS DANNEWAN

av minskade fastighetsvärden och minskade skatteintäkter.

Det Flen behöver är en oförstörd landsbygd och arbetsgivare som lockar hit skattebetalande männ-

iskor – inte vinstdrivande vindkraftsbolag som ger kommunen nädegåvor. Att politiken inte redan satt stopp för den här galenskapen är en gåta.

Carl Schultz

Insändarskribenten säger nej till vindkraft i Flen. Bilden är ett framtaget fotomontage från SR Energy från Solidsvägen i Flen på hur de tilltänkta vindkraftverken kan komma att se ut.

FOTO: FOTOMONTAGE, SR ENERGY

Man skall inte säga av den gren man sitter på

INSÄNDARE
Flen har en fantastisk natur. Nu vill storföretaget SR Energy bygga 11 vindkraftverk i Högabergsområdet, eller Storskogen eller Öjaskogen som vi Flensbor säger. Höjden är 270 meter och de kommer vara utrustade med störande blinkande ljus som kommer att ses över hela tätorten. Berget öster om sjön Bjuren är 60 meter högt över sjön och torde inte kunna dölja verk med totalhöjd på 270 meter.

Jag har tidigare varit deltidspolitiker (vice ordförande i kommunstyrelsen) ett 20-tal år. Där hade vi

mängder med möten med allehanda medborgare för att lista kommunens styrkor. Nästan alltid – och av alla – nämndes då att Flens viktigaste styrka var vår "natur och omgivning". Högaberg är något av vildmark och tätortens viktigaste område för friluftsliv och naturupplevelser. Här finns sex sjöar, våtmarker och mossar och ett mycket rikt djurliv med fåglar som örnen, fiskgäse och stora hönsfåglar. Området passar minst av allt som "industriområde" för vindkraft!

Som läkare har jag också intresserat mig för hälsopåverkan av vindkraft. Buller/

pulserande ljud och ofika ljusfenomen är det som nämnts. De planerade verken ligger påtagligt nära både stora bostadsområden (Bjurtorp på 2 kilometers avstånd) som tätorten i övrigt. Vad gäller buller är gränsvärdet 40 dB vid bostad men viss osäkerhet råder här. Naturvårdsverket och dess forskare hävdar dock att man vid 35-40 dB får acceptera att 10 procent av närboende är MYCKET störda av oljudet – i första hand i form av sömnproun. Många andra hälsoeffekter/symtom har också rapporterats, men samband har här hittills avfärdats av

forskningen, vilken också gäller infrahjul, men här pågår och behövs fortsatt forskning.

Finns det fördelar med vindkraft för Flen? Under byggtiden blir det ökad aktivitet och arbetstillfällen, men det klingar av. Staten skall till kommunen betala en summa per uppfört verk, det ger några miljoner som dock (delvis) äts upp av att man får in mindre i fastighetsavgifter på grund av sjunkande fastighetspriser i närområdet. Mindre belopp kan fås i vindbonus respektive bygdepennning. Men billigare el får vi inte.

Men ansvaret för landets elförsörjning, då Flens styrka är närligen till fantastisk natur. Det är främsta attraktionskraften som tätorten har, och att då – för evigt – förstöra det värdefullaste området, minskar vår attraktivitet och påverkar inflyttningen negativt. Man skall inte säga av den gren man sitter på! Andra kommuner har helt enkelt bättre förutsättningar att tillhandahålla vindkraft utan att attraktivitet påverkas ens tillnärmelsevis så mycket som skulle ske i Flen.

Lars Falk,
gammla Flensbo

Ytterligare två insändare i Eskilstuna-Kuriren som publicerats digitalt och ännu inte kommit i tidningen.

Jag är en av dem som blev kvar – blir jag gammal här? av Lillelsa

Det var väl sommar vill jag minnas.

Jo, så var det, och det doftade våt asfalt när vi klev ur den vita Amazonen och mamma drog ett sista bloss på cigaretten och pekade upp mot huset där vi skulle bo. Några barn hoppade i en vattenpöl en bit bort, och en katt kom hastande och strök helt ogenerat sin fuktiga päls mot mitt bara ben.

"Orrögatan heter det", sade mamma och slängde sin John Silver med filter på marken och trampande till.

Det här är mitt första möte med Flen och här blev jag sedan kvar.

Här har jag älskat, hatat, vunnit skolmästerskap, spelat fotboll, gömt påskägg i trädgårdar och dansat till Mando Diao, Darin och The Sounds på Fest i Flen. Beundrat Eric Gadd, Ebbot Lundberg och Magnus Carlsson på Amazon.

Jag har tagit körkort, renoverat hus, begravt en förälder, fått barn och barnbarn, lövat midsommarstänger och släpat matsäck, filt, uppblåsta badleksaker och ungar till långa dagar på stranden.

År efter år. Jag är en av dem som blev kvar. För att jag valde det.

Därför blir jag bestört när jag hör om en eventuell vindkraftsetablering i Flen. På Högaberget, säger ni. Var ligger det? Säg Öjaskogen så jag förstår vad ni menar!

SR Energy, som vill se våra pensionspengar blåsa i väg i ännu en dålig affär, passar på att göra det riktigt rejält med de största vindkraftverken som någonsin byggts i Sverige. 11 st 270 meter höga monster skall det i så fall beredas väg för. Öjaskogen skövlas och blir ett industriområde dit ingen av oss längre har tillträde.

Man skulle vilja skratta för det är så absurt, men skrattar gör man bara om något är roligt, inte förödande. Förödande för invånarna. Förödande för natur, djur och fastighetsvärden. Förödande för inflyttning och för alla levande varelsers nattsömn.

Många är de familjer som lämnat sina hemstäder för att bosätta sig i Flen, för möjligheten att bo i en stad men med ynnesten att ha naturen runt hörnet. Sjöarna. Grusvägarna. Ekbackarna. Ängarna och hagarna. Ingen av dem lär ha sagt "jag vill flytta till en plats där Sveriges högsta vindkraftverk lyser mig i ansiktet om kvällar och nätter".

Min barndomsstad skulle också bli min ålderdoms stad, det var så det var tänkt. Men om det stora bolaget får sin vilja igenom tar vår familjs historia i den här kommunen slut. Vi packar våra flyttkartonger, försöker sälja våra hus om någon vill ha dem, och när vi blir riktigt gamla kanske vi tänker tillbaka på vår barndomsstad som den en gång var, när vi levde i samklang med naturen, inte den dystopi den sedan blev.

//

Politiker i Flen – ta ert ansvar som folkvalda! av Ulla Olmårs

Stort tack till er politiker i M, SD, L och KD som redan för länge sen förstått er ansvarsfulla uppgift och sagt nej till planerna på att etablera 11 stycken 270 meter höga vindkraftverk helt nära tätorten Flen och i ett område med höga naturvärden med vackra småsjöar, våtmarker, hållmarker och ett rikt djur- och fågelliv. Området ligger dessutom helt nära Båvenområdets riksintresse för naturvård och friluftsliv, Båvens djur- och växtskyddsområde och ett Natura 2000-område.

Det är kort tid kvar till kommunstyrelsenssammanträdet 2 juni. Då ska ni politiker ta ställning till tjänstemännens förslag till svar på SR Energys förfrågan om den stora vindkraftsanläggningen i området som företaget kallar Högaberget. Svaret ska sedan presenteras den 11 juni vid kommunens tidiga samrådsmöte med länsstyrelsen och SR Energy.

Efter att jag deltagit på kommunens möte med allmänheten (endast 80 platser) den 14 maj tolkade jag det, och väldigt många med mej, som att kommunchefen propagerade för vindkraftsetableringen och dessutom undanhöll och gav missledande information rörande beslutsprocessen och vilka styrdokument som ska ligga till grund vid den här typen av beslut. De närvarande politikerna hälsade välkommen men var i övrigt inte aktiva.

Jag ber er som folkvalda att respektera de demokratiskt fattade besluten och styrdokumentet som har skapats just för att ni och alla tjänstemän och allmänheten ska veta hur ni ska förhålla er när komplexa frågeställningar, som i det här fallet, dyker upp.

För några dagar sen i en Facebook-grupp skrev en kommunpolitiker, som representerar ett parti som ännu inte redovisat sin ståndpunkt i frågan, att det nu var viktigt att "vända på alla stenar", gissningsvis syftande på att skaffa ett ordentligt beslutsunderlag för ställningstagandet i frågan om vindkraftsanläggning i området Högaberget. Men Nej, ni behöver inte vända på stenarna – det arbetet är nämligen redan gjort för länge sedan genom kommunens olika styrdokument för att ge stabilitet och klarhet i de stora och övergripande frågorna. Om vi ska fortsätta med liknelser så behöver inte varje parti "uppfinna hjulet" på nytt – det är både uppfunnet och tillverkat. Nu ska det bara sättas på rätt plats och användas, vilket även tjänstemännen i ledningen förväntas ha djupa kunskaper om, men i den här frågan inte tycks respektera.

Som sagt, ni behöver inte "vända på stenarna", men däremot borde ni och ansvariga tjänstemän för länge sedan ha läst och vänt på alla bladen i styrdokumentet. Först och främst syftar jag på de fyra kapitlen i översiktsplanen med klara ställningstaganden i slutet av varje kapitel. Som komplement till översiktsplanen finns det riktlinjer och förtydliganden i Flens kommuns andra styrdokument, också dessa antagna av kommunfullmäktige. Läs och respektera det som står i Natur- och vattenvårdsprogrammet (kommunal författningssamling 2019:2 – 430). Läs och respektera Energi- och klimatplan för Flens kommun 2024 – 2030, antagen av fullmäktige så sent som 2024-04-29. Förutom en massa goda avsikter när det gäller energihushållning konstaterar man på slutet (sidan 44 och framåt) att planen inte innehåller någon verksamhet som kommer att innebära "betydande miljöpåverkan", vilket ju en stor vindkraftsanläggning innebär enligt miljöbalken. Ingen negativ påverkan på sjöar och vattendrag eller Natura 2000-område fastslår man också i planen. Styrdokumentet får inte bli floskelsamlingar, då har man satt den kommunala demokratin ur spel. Stå nu upp för Flen och för demokratin!

Kom ihåg att kommunens uppdrag enligt kommunallagen inte är att anvisa platser för vindkraftsanläggningar. Det kan vara ett frivilligt uppdrag om man i en kommun har stora resurser och

områden som lämpar sig väl för detta och inte i så stor utsträckning leder till negativa konsekvenser för många närboende eller för marker med stora naturvärden. Jag befarar dessvärre att ni politiker som inte tagit ställning kan vara vilseledda av kommunchefen som, i alla fall för oss på mötet på "Skjortan", undanhöll informationen om att kommunen redan i nuläget kan klargöra för företaget SR Energy att en placering i det aktuella området är synnerligen olämplig utifrån helheten för kommunen. På Skjortanmötet visades bara en tidslinje där kommunen sitter och väntar i två år på en formell begäran i miljöprövningsärendet. Om ni känner er osäkra runt beslutsprocessen så rekommenderar jag er att gå in på Energimyndighetens hemsida och ta del av skriften "Vägledning om kommunal tillståndsprövning av vindkraftverk - enligt miljöbalken 16 kap 4§". Beteckningen på skriften är ER 2015:05. På sidan 11 är en mycket pedagogisk och tydlig bild över de olika rollerna och när olika saker kan ske.

Det kan också vara så att en del av er politiker är toppstyrda av moderpartiernas uttalanden i vindkraftsfrågan i stort. Men ni är kommunpolitiker och ska sörja för kommunens bästa. Var därför inte räddhågsna, utan stå upp för vår lilla fina kommuns fortsatta liv som en attraktiv boendeort tack vare de fina boendemiljöerna och den värdefulla naturen och utsätt inte en massa närboende för fysisk, psykisk och ekonomisk skada. Handlingsförlamningen för människor, föreningar och företag, vilket blir följden om ni bara väntar, är förödande för hela kommunen.

Till sist ett direkt citat från ställningstagandet i översiktsplanens kapitel 3:

"Etableringar för energiproduktion förutsätter att platser ska vara lämpliga för utbyggnad med hänsyn till andra intressen. Särskilt viktigt är att undvika negativ påverkan på naturvärden eller kulturvärden, landskapsbilden samt negativa effekter för närboende."

Följ det så blir det bra!

Bild 1. " Vänd på alla stenar" Foto: Ulla Olmårs

KÄLLOR

Kap 1 Ett förlorat landskap

[Jönsson, Erik \(2022\). Vindkrafts Opinionen i skuggan av ett vindkraftverk. I Ulrika Andersson, Henrik Oscarsson, Björn Rönnerstrand & Nora Theorin \(red\) Du sköra nya värld. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.](#)

<https://vindkraftskurs.se>

SR Energys samrådsunderlag för Högabergs vindkraftspark.

Kap 2 En förstörd natur

Naturvårdsverket- Frågor och svar om vindkraft.

Skogsstyrelsen. Skogsvattenkartan.

Flens kommuns översiktsplan.

Naturvårdsverkets karttjänst för skyddad natur.

SR Energy samrådsunderlag för Högaberget.

SR Energy. Teknisk beskrivning

Kap 3 Hot mot fåglar, fladdermöss och vilt

artportalen.se

Vindval syntesrapport "Vindkraftens påverkan på fåglar och fladdermöss", 2017

Vindval "Fåglar och vindkraft - avstånd"

Vindval "Vindkraftens påverkan på landlevande däggdjur"

Vindval "Fladdermöss och vindkraft"

Vindval "Fåglar och vindkraft – olika arter olika risker"

Vindval "Vindkraftverkens effekter på fåglar och fladdermöss"

Länsstyrelsen i Värmland "Vilt och vindkraft"

Kap 4 Störande ljud och ljus

<https://vindkraftskurs.se/>

Boverket, Buller från vindkraft

Naturvårdsverket, Ljud från stora vindkraftverk

Naturvårdsverket, Vägledning om buller från vindkraftverk

Vindval. Vindkraftens påverkan på människors intressen. Uppdaterad syntesrapport 2021. Rapport 7013

Folkhälsomyndigheten, Vägledning om buller inomhus och höga ljudnivåer

<https://www.hig.se/artiklar/nyheter/nyhetsarkiv/2025-02-10-infraljud-fran-vindkraftverk-kan-paverka-halsan>

Kap 5 Sjunkande fastighetsvärden

Jensen, C. U., Panduro, T. E., & Lundhede, T. H. (2018). *The impact of on-shore and off-shore wind turbine farms on property prices*. *Energy Policy*, 116, 50–59.

<https://doi.org/10.1016/j.enpol.2018.01.046>

Andersen, C. B., & Hener, T. (2025). *Wind Turbines, Shadow Flicker, and Real Estate Values*. *Environmental and Resource Economics*, 88(3), 731–759.

<https://doi.org/10.1007/s10640-024-00947-x>

Andersen, M. L., Grimsrud, K., & Lindhjem, H. (2024). *Effekter av landbasert vindkraft på boligpriser i Norge*. *Samfunnsøkonomen*, (2), 4–15.

Wilhelmsson, M., & Westlund, H. (2021). *The socio-economic cost of wind turbines: A Swedish case study*. *Sustainability*, 13(12), 6892. <https://doi.org/10.3390/su13126892>

Wilhelmsson, M., & Westlund, H. (2022). *Valuating the negative externality of wind turbines: Traditional hedonic and difference-in-difference approaches*. SSRN.

<https://doi.org/10.2139/ssrn.4446410>

Linnala, L.-M. (2024). *Property Value Impacts of Onshore Wind Power in Finland*. University of Helsinki. <https://ssrn.com/abstract=4949498>

FCG Finnish Consulting Group & Taloustutkimus. (2022). *Tuulivoima ja asuinkiinteistöjen hinnat*. Suomen Tuulivoimayhdistys.

Värdet av vinden. Kompensation, incitament och planering för en hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften. SOU 2023:18

<https://srenergy.se/vindbonusar/>

[SR-Energy-AR_Hallbarhetsrapport-2024_LOW-spread.pdf](#)

[Räkna ut skatt | Skatteverket](#)

Kap 6

Hållbarhetsprogram, Flens kommun

Översiktsplan, Flens kommun